

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ
Katedra policejních činností

**Nelegální tranzitní migrace a trestná
činnost s touto problematikou
související**

Bakalářská práce

Illegal transit migration and criminal activity related to this issue
Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
JUDr. Miloslav Smetana

AUTOR PRÁCE
Jiří Mach

PRAHA
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 11. 3. 2024

.....
Jiří Mach

Poděkování

Tímto chci poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce panu JUDr. Miloslavovi Smetanovi za užitečné rady, vstřícnost, vedení mé práce a poskytnutí cenných informací.

Anotace

Práce zkoumá problematiku nelegální tranzitní migrace a převaděčství v České republice a Evropské unii. V úvodu jsou představeny cíle a souvislosti této problematiky. První část práce se věnuje základním pojmovým vymezením, historii a faktorům ovlivňujícím nelegální migraci. Druhá část se zaměřuje na právní rámec, včetně legislativy a mezinárodních úmluv. Následuje analýza různých aspektů migrace a názorů obyvatel na ni. Ve třetí části je zkoumán vztah mezi migrací a trestnou činností, včetně statistik a srovnání s jinými státy EU. Závěrečná část shrnuje hlavní poznatky, probírá diskusi o problematice a navrhuje další možná řešení. Celkově práce poskytuje komplexní pohled na tuto problematiku s důrazem na právní aspekty, analýzu vývoje a diskusi o možných řešeních.

Klíčová slova

Migrace, ilegální migrace, tranzitní migrace, migrant, trestná činnost, organizovaný zločin, převaděčství.

Annotation

The thesis examines the issue of illegal transit migration and smuggling in the Czech Republic and the European Union. In the introduction, the goals and context of this issue are presented. The first part of the work is devoted to basic conceptual definitions, history and factors affecting illegal migration. The second part focuses on the legal framework, including legislation and international conventions. This is followed by an analysis of various aspects of migration and the residents' views on it. The third part examines the relationship between migration and criminal activity, including statistics and comparison with other EU states. The final part summarizes the main findings, discusses the issue and suggests other possible solutions. Overall, the work provides a comprehensive view of this issue with an emphasis on legal aspects, analysis of development and discussion of possible solutions.

Key words

Migration, illegal migration, transit migration, migrant, criminal activity, smuggling.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 Tranzitní migrace a převaděčství.....	11
1.1 Základní pojmy	12
1.2 Historický kontext a vývoj nelegální migrace	15
1.3 Příčiny a motivace pro nelegální migraci	19
2 Právní rámec.....	22
2.1 Legislativa ČR a EU vztahující se k nelegální migraci a převaděčství.....	23
2.2 Role a působnost orgánů zabývajících se migrací v ČR.....	28
2.3 Role a působnost orgánů zabývajících se migrací v rámci EU	29
2.4 Mezinárodní spolupráce a úmluvy ovlivňující trestnou činnost migrace.....	31
3 Analýza migrace	33
3.1 Názory obyvatel na migraci.....	34
3.2 Základní dělení migrace	36
3.3 Posouzení pozitivních a negativních aspektů migrace	39
4 Vztah migrace a trestné činnosti.....	44
4.1 Analýza rizik a dopadů migrace na trestnou činnost v ČR.....	46
4.2 Statistiky týkající se trestné činnosti související s převaděčstvím.....	48
4.3 Srovnání míry migrace mezi ČR a vybranými státy EU	55
5 Diskuse a shrnutí	59
5.1 Shrnutí hlavních poznatků	60
5.2 Diskuse vlastního názoru na problematiku	61
5.3 Návrhy na další řešení problému převaděčství a nelegální migrace.....	62
6 Moderní trendy páchaní trestné činnosti v oblasti „převaděčství“	65
7 Vybrané případy nelegální tranzitní migrace.....	70
7.1 Migrace za fyzické přítomnosti převaděče	70

7.2 Migrace bez fyzické přítomnosti převaděče	74
ZÁVĚR	75
SEZNAM zdrojů	77
SEZNAM webových stránek.....	81
SEZNAM obrázků	81
SEZNAM tabulek.....	81
SEZNAM grafů.....	82

ÚVOD

Nelegální tranzitní migrace představuje významnou bezpečnostní i humanitární výzvu pro země po celém světě, včetně Evropské unie. Jde o pohyb osob přes několik hranic bez potřebných povolení nebo dokumentů, často s pomocí organizovaných zločineckých sítí, které se specializují na převaděčství. Tyto sítě využívají zranitelnost migrantů, kteří často utíkají před konflikty, perzekucí nebo chudobou ve svých domovských zemích, a slibují jim přepravu do zemí, kde očekávají lepší životní podmínky. Tato cesta je však nezákonná a riskantní, nesčetněkrát se ukázalo, že končí tragédií. Migranti se ocitají v těžkých podmínkách, bez právní ochrany, a jsou náchylní k vykořisťování. Zločinné sítě využívají sofistikovaných metod a tras, aby obešly bezpečnostní opatření států, což značně komplikuje jejich odhalení a rozbití. Trestná činnost spojená s tranzitní migrací se neomezuje pouze na samotné převaděčství, ale zahrnuje také obchod s lidmi, nelegální práci, drogový obchod a další zločiny, které jsou často mezinárodní povahy a vyžadují silnou mezinárodní spolupráci pro efektivní boj proti nim.

Z hlediska právního rámce je boj proti nelegální tranzitní migraci a s ní související trestné činnosti komplexní výzvou. Jednotlivé státy i mezinárodní organizace, jako je Evropská unie nebo OSN, přijímají rozličné přístupy a politiky s cílem regulovat migraci, chránit hranice a zároveň dodržovat mezinárodní právní normy týkající se lidských práv a azylu. V Evropské unii například Schengenský prostor umožňuje volný pohyb osob mezi členskými státy, avšak vnější hranice EU jsou střeženy mnohem striktněji, aby se zabránilo nelegálnímu vstupu. Právní rámec je dále doplněn o řadu direktiv a nařízení, které stanoví společné postupy v oblasti azylu, návratu nelegálních migrantů a boje proti převaděčství. I přes existenci těchto právních nástrojů přetrvávají výzvy spojené s jejich implementací a jednotností aplikace napříč různými jurisdikcemi, což zločinným skupinám umožňuje nalézat mezery v systému.

Z pohledu trestné činnosti je nelegální tranzitní migrace úzce spjata s převaděčstvím, které je v mnoha zemích kriminalizováno. Převaděčství je však jen jednou z mnoha trestných činností, které jsou s nelegální migrací spojeny. Migranti, kteří jsou často v situaci mimořádné zranitelnosti, se mohou nechtěně

stát aktéry nebo oběťmi těchto trestných činností. Státy se snaží na tyto výzvy reagovat zavedením přísnějších hraničních kontrol, spoluprací s mezinárodními organizacemi a vytvářením azylových center, která mají za cíl regulovat migrační toky a chránit práva migrantů. Přesto je nezbytné, aby byla zintenzivněna mezinárodní spolupráce a sdílení informací, aby se efektivně bojovalo proti těmto transnacionálním zločinům, které nelegální migraci doprovázejí.

Důležité je si uvědomit, že nelegální tranzitní migrace je často symptomem hlubších globálních problémů, jako jsou války, politická nestabilita, chudoba a klimatické změny. Při řešení problematiky trestné činnosti spojené s nelegální migrací je tedy klíčové, aby se země zaměřily i na tyto základní příčiny, aby bylo možné situaci udržitelně řešit.

Z pohledu právního rámce je v mnoha zemích nelegální migrace a s ní spojené převaděčství kriminalizováno a považováno za vážný trestný čin. Právní předpisy a postihy se výrazně liší v závislosti na konkrétní legislativě jednotlivých států a na právních mezinárodních předpisech. V Evropské unii se státy snaží aplikovat společný přístup v rámci Schengenského prostoru, který vyžaduje koordinaci a spolupráci v otázkách migrace a ochrany hranic. To je prováděno prostřednictvím různých agentur, jako je Frontex, která má za úkol koordinovat společné operace na vnějších hranicích EU. Přestože jsou tyto kroky směřovány k zajištění bezpečnosti a řízení migračních toků, existují otázky týkající se lidských práv migrantů a efektivity těchto opatření. Kritici upozorňují, že přísné zákony a regulace mohou vést k většímu využívání nelegálních a nebezpečných cest migrace, což paradoxně zvyšuje ziskovost a přitažlivost převaděčství pro organizovaný zločin.

Práce se zabývá komplexním pohledem na fenomén nelegální migrace, se zaměřením na trestnou činnost převaděčství. V úvodní části jsou definovány základní pojmy, jako jsou tranzitní migrace, nelegální migrace a převaděčství, přičemž se klade důraz na právní a sociální dimenze těchto termínů. Následuje historický přehled vývoje nelegální migrace, kde jsou identifikovány klíčové mezníky a proměny v chápání a řízení migračních toků. Dále práce zkoumá příčiny a motivace jednotlivců nebo skupin k nelegální migraci, včetně socioekonomických a politických faktorů vedoucích k rozhodnutí opustit původní zemi a podstoupit nebezpečí spojené s ilegálním překročením hranic.

Druhá kapitola se věnuje právnímu rámci, kde je podrobně popsána aktuální legislativa České republiky a Evropské unie, která se vztahuje k nelegální migraci a převaděčství. Tato část rozebírá i roli a působnost různých státních orgánů a mezinárodních institucí zapojených do řešení problematiky migrace, včetně policie, pohraniční stráže, soudních orgánů a nevládních organizací. Speciální pozornost je věnována mezinárodní spolupráci a úmluvám, které mají za cíl prevenci a trestání trestné činnosti spojené s nelegální migrací, zejména převaděčstvím.

Třetí část se věnuje analýze migrace. Jednotlivé typy migrace a jejich historický i současný vývoj jsou rozklíčovány. V této sekci jsou hodnoceny jak pozitivní, tak negativní aspekty migrace a jejich vliv na hostitelské státy i na migranty samotné. Časové vymezení této analýzy se soustřeďuje na poslední dekádu, což umožňuje zachytit nejaktuálnější trend a změny v migračních tocích.

Ve čtvrté kapitole se práce zaměřuje na propojení migrace s trestnou činností. Zde jsou analyzována rizika a dopady migrace na trestnou činnost v ČR, včetně analýzy statistik a případů spojených s převaděčstvím. Součástí je i komparace s jinými státy EU, což umožňuje identifikovat specifika a rozdíly v přístupu k trestné činnosti migrace.

V poslední páté části práce jsou shrnuty hlavní poznatky a jsou navrženy náměty na zlepšení problému převaděčství a nelegální migrace.

Cílem práce je provést komplexní analýzu fenoménu nelegální tranzitní migrace a s ní související trestné činnosti, se zvláštním zaměřením na převaděčství. Práce si klade za úkol zkoumat a definovat klíčové pojmy, poskytnout historický kontext a identifikovat hlavní příčiny a motivace vedoucí k nelegální migraci. Dále se zaměřuje na právní rámec České republiky a Evropské unie, který reguluje migraci a boj proti převaděčství, a popisuje působnost orgánů zabývajících se tímto problémem.

Hlavní ambicí práce je pochopit, jak migrace ovlivňuje trestnou činnost a jak trestná činnost, zejména převaděčství, ovlivňuje migraci. Práce bude analyzovat současné migrační toky a zkoumat, jaké pozitivní či negativní aspekty migrace vyplývají z dostupných dat a výzkumů. Zvláštní pozornost bude věnována poslední dekádě, aby bylo možné identifikovat aktuální trendy a vývojové vzorce.

Dílčím cílem je posoudit účinnost stávajících zákonů a politik v boji proti trestné činnosti spojené s migrací, a to na základě srovnání mezi Českou republikou a dalšími státy EU. Práce bude hledat odpovědi na otázky, jaká opatření jsou nejúčinnější a kde jsou potenciální mezery v právních a institucionálních nástrojích.

Na závěr si práce klade za cíl poukázat na aktuální trendy páchání trestné činnosti v oblasti převaděčství, poskytnout doporučení pro zlepšení stávajících opatření a navrhnout nové přístupy k řešení problémů spojených s nelegální tranzitní migrací a trestnou činností formou návrhu konkrétních kroků pro zlepšení právních rámců, zvýšení efektivity orgánů činných v trestním řízení a zlepšení mezinárodní spolupráce. Výstupy práce by měly přispět k hlubšímu pochopení dané problematiky a nabídnout relevantní informace pro tvůrce politik, výzkumníky a další zainteresované strany.

1 Tranzitní migrace a převaděčství

Tranzitní migrace představuje pohyb osob mezi zeměmi, kdy migranti nezůstávají ve státu, do kterého původně vstoupí, ale místo toho pokračují do další země, často s cílem dosáhnout konečné destinace, kde si přejí žít nebo požádat o azyl. Tento typ migrace je úzce spojen s fenoménem převaděčství, což je nelegální praxe, kdy organizované skupiny nebo jednotlivci pomáhají lidem překročit hranice bez povolení nebo pomocí podvodných dokumentů, často za vysoké částky peněz. Převaděčství je považováno za trestný čin, neboť porušuje nejen imigrační předpisy, ale často také ohrožuje životy a bezpečnost těch, kteří jsou převáženi, vzhledem k nebezpečným cestovním podmínkám nebo k riskantním metodám, které převaděči používají. V důsledku těchto praktik dochází k řadě humanitárních krizí, kdy migranti trpí při pokusu o překročení hranic, ať už v důsledku nepříznivého počasí, nedostatečných životních podmínek, nebo dokonce násilí ze strany převaděčů.¹

V současné době je tranzitní migrace stále více viditelným a palčivým problémem pro mnohé země, které se nacházejí na migračních trasách. Tyto státy čelí výzvám, jak spravovat své hranice, poskytovat humanitární pomoc těm, kteří jsou v nouzi, a současně bojovat proti sítím převaděčů. Převaděčství se tak stalo významným zdrojem obav pro mezinárodní společenství, protože nejenže podkopává právní státní řády, ale také přispívá ke kriminalitě, a v některých případech financuje organizovaný zločin a terorismus. V mnoha případech se migranti, kteří jsou zranitelní a často zoufalí, stávají obětmi vykořisťování, kdy jsou vydírání nebo nuceni k práci pro převaděče, aby si mohli dovolit pokračovat

v cestě. Tato skutečnost poukazuje na složitost problému, kdy migrační politiky musí najít rovnováhu mezi ochranou lidských práv migrantů a zajištěním bezpečnosti a dodržování zákonů.²

Tento typ migrace představuje průchod zeměmi, které nejsou konečným cílem migrantů, ale slouží jako tranzitní body na jejich cestě. V kontextu nelegální

¹ PALÁT, Milan. *Příčiny vzniku migrace a reflexe souvisejících teorií*. Brno, 2014, s. 710. ISBN 978-80-210-6840-7.

² MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Policejní akademie České republiky v Praze. Praha, 2010, s. 46. ISBN 978-80-7251-335-2.

tranzitní migrace je tato cesta často spojena s řadou rizik, včetně zneužívání migrantů převaděči, kteří využívají jejich zranitelnosti a touhy po lepším životě. Převaděčství, jako trestná činnost, se stalo v posledních desetiletích významným a lukrativním podnikáním, které využívá chyb a slabin v migračních a pohraničních systémech.

Nelegální tranzitní migrace je často výsledkem komplexní sítě faktorů, včetně válek, politické nestability, perzekuce, chudoby a nedostatku ekonomických možností v zemích původu. Tyto podmínky vytvářejí poptávku po službách převaděčů, kteří nabízejí organizaci cesty do cílových zemí, často za vysoké poplatky a s malým ohledem na bezpečnost a pohodu migrantů. Obchod s lidmi má často transnacionální charakter a funguje na principu vysokých zisků a nízkých rizik pro organizátory, což přispívá k jeho rozvoji a obtížnosti jeho potlačení.³

Důležité je pochopit roli a dopady, které má tranzitní migrace na země, kterými migranti procházejí, a na jejich konečné destinace. Země tranzitu čelí výzvám spojeným s nelegálním překračováním hranic, přetížením svých azylových systémů a bezpečnostními riziky. Na druhé straně, země destinace musí řešit integraci migrantů do společnosti, trh práce a sociální systémy. Převaděčství navíc přináší řadu bezpečnostních rizik, včetně možnosti infiltrace teroristickými skupinami, šíření organizovaného zločinu a otázek veřejného zdraví.⁴

1.1 Základní pojmy

Migrace je procesem, při kterém jedinci nebo skupiny lidí přesouvají své bydliště z jednoho místa na druhé, často přes politické nebo geografické hranice, a to z různých důvodů, jako je hledání lepších životních podmínek, práce, vzdělání nebo únik před konflikty a perzekucí. Tranzitní migrace specificky odkazuje na migraci, kde jedinci cestují přes jednu nebo více zemí na cestě k jejich konečnému cílovému místu. Během tranzitu mohou migranti zůstat v přechodné zemi po nějakou dobu, než pokračují dále nebo jsou schopni získat povolení k přesunu do cílové země.

³ KOLDINSKÁ, Kristina; SCHEU, Harald Christian a ŠTEFKO, Martin (ed.). *Sociální integrace cizinců*. Praha: Auditorium, 2016, s. 84. ISBN isbn978-80-87284-60-5.

⁴ FRIEDL, Jiří. *Domů a za svobodou: role Československa v migracích obyvatel Polska v letech 1945-1948*. Praha: Academia, 2020, s. 19. ISBN 978-80-7286-353-2.

Základní dělení migrace:

Imigrace: Je výraz z pohledu cíle pohybu, tak jak to vidíme jako číslo jedna na ilustraci imigraci – přistěhování obyvatelstva. Právě o imigraci mluvíme, když jde o pohyb přes hranice státu či států, kde jsou podobné či stejné ekonomické podmínky či platí podobné či stejné politické či náboženské zákony do státu, v němž jsou podmínky z některého zmíněného důvodu výrazně výhodnější.

Emigrace: Je výraz z pohledu zdroje pohybu (odkud vychází), tak jak to vidíme jako číslo dva na ilustraci emigraci, vystěhování obyvatelstva. O emigraci mluvíme, když je ve hře prvek vůle – když lidé mají na vybranou. Pokud jde o akt, kdy si lidé nemohou vybrat nebo by museli změnit například náboženství, mluvíme o vyhnání a o exulantech a v některých souvislostech se spíše používá termín vyhnanci. Příčiny vystěhování opět mohou být ekonomické, politické nebo náboženské či kombinací několika.

Reemigrace:

Třetí případ je reemigrace, pohyb obyvatel, který zahrnuje emigraci a zpětnou imigraci.

Obrázek 1 (1) Imigrace, (2) Emigrace, (3) Reemigrace (Zdroj: vlastní zpracování)

„Migraci lze hodnotit například:

- podle časového pohledu – na krátkodobou, sezónní či dlouhodobou,
- podle účelu – pracovní, nekvalifikovanou, kvalifikovanou, vysoce kvalifikovanou podnikatelkou a investiční,
- podle důvodu – sjednocování rodin, klimatické změny,
- podle charakteru – stálou, spontánní, dočasnou, cirkulární,
- podle teritoria – přeshraniční (mezi státy) a vnitřní (uvnitř daného státu),
- podle historického hlediska – náboženskou, ekonomickou, politickou (charakteristické pro česká území) ⁵

Převaděčství je nelegální praxe pomáhání lidem při překračování hranic bez povolení nebo pomocí podvodných dokumentů, často za úplatu. Převaděči mohou být jednotlivci nebo součástí organizovaných zločineckých sítí, které provozují převaděčství jako komerční podnikání. Tato činnost je spojena s různými riziky, včetně nebezpečí pro životy a zdraví migrantů, kteří jsou často přepravováni v nebezpečných nebo nehumánních podmínkách.⁶

Trestná činnost spojená s migrací zahrnuje široké spektrum deliktů, od padělání dokladů, přes obchodování s lidmi, až po terorismus. Trestné činy mohou být spáchány jak samotnými migranty, tak občany země tranzitu nebo destinace, kteří se snaží těžit z vulnerabilit migrujících osob.

Mezi další pojmy, které se v kontextu migrace a trestné činnosti často objevují, patří azyl, což je ochrana poskytovaná jednotlivci zemí-hostitelem, když je ve své domovské zemi ohrožen na životě nebo svobodě. Uprchlík je osoba, která byla nucena opustit svou zemi kvůli válce, konfliktu nebo perzekuci a hledá azyl v jiné zemi. K tomu, aby bylo možné řádně se vypořádat s migrací a s ní spojenou trestnou činností, je třeba pochopit složitost těchto pojmů a to, jak se vzájemně ovlivňují ve světle mezinárodního práva, lidských práv a suverenity států. Vztah mezi migrací a trestnou činností je komplexní a vyžaduje multidisciplinární přístup, který zahrnuje sociální, ekonomické, politické a právní aspekty.

⁵ Wikipedia the free encyclopedia. *Lidská migrace*. [online].[cit. 2024-01-06]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Lidsk%C3%A1_migrace

⁶ KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Oeconomica, 2013, s. 46. ISBN 978-80-245-1930-2.

Důležitou součástí pochopení problematiky migrace a převaděčství je také analýza příčin, které stojí za migrací. Migranti často opouštějí své domovy ve snaze najít lepší a bezpečnější životní podmínky pro sebe a své rodiny. Tato migrace může být motivována touhou po lepších pracovních příležitostech, vzdělání, životním standardu, nebo prostě touhou uniknout před nebezpečím a utrpením.⁷

Na druhé straně existují také faktory, které přispívají k růstu převaděčství a trestné činnosti spojené s migrací. Patří mezi ně slabé migrační politiky, nedostatečné zdroje pro ochranu hranic, korupce, nebo nedostatek mezinárodní spolupráce při řešení těchto problémů. Převaděči často využívají těchto nedostatků a slabin, aby své ilegální aktivity prováděli bezpečně a bez následků.

Důležité je také sledovat dopady těchto jevů na společnost jako celek. Migrace a převaděčství mohou mít sociální, ekonomické a bezpečnostní důsledky, které se projevují na lokální, národní i mezinárodní úrovni, což se týká otázek jako je integrace migrantů do hostitelských společností, konkurence na trhu práce, vztahy mezi různými kulturami a etnickými skupinami, nebo zvýšená kriminalita a rizika pro veřejnou bezpečnost.⁸

Důležité je brát v úvahu komplexnost této problematiky a hledat vyvážená a udržitelná řešení, která respektují lidská práva a dodržují mezinárodní právo, což zahrnuje posílení ochrany migrantů, zlepšení migračních politik a postupů, podporu rozvojových programů v zemích původu a tranzitu, a posílení mezinárodní spolupráce v boji proti trestné činnosti spojené s migrací.

1.2 Historický kontext a vývoj nelegální migrace

Historický kontext a vývoj nelegální migrace jsou pro pochopení současného stavu migrace a jejích problémů klíčové. Nelegální migrace není novým fenoménem a má kořeny v historii lidstva. Již od pradávna lidé migrovali z jednoho místa na druhé, hledající lepší životní podmínky, útočiště před konflikty nebo příležitosti pro své rodiny. Historie zná mnoho příkladů masových migrací, které byly vyvolány

⁷ Český statistický úřad. *Život cizinců v ČR*. Praha, 2007, s. 15., s. 68. ISBN 978-80-250-1548-3.

⁸ COLLIER, Paul. *Exodus: jak migrace mění náš svět*. Přeložil Blanka BOBOKOVÁ, přeložil Vincent RICHARDS. Praha: Libri, 2017, s. 74. ISBN 978-80-7277-557-6.

válkami, politickými změnami, hospodářskými krizemi nebo přírodními katastrofami.⁹

V moderní době, v období industrializace a urbanizace, začaly probíhat masové migrační toky směrem k průmyslovým centrům, kde bylo možné nalézt zaměstnání a lepší životní podmínky. Tyto migrace často probíhaly legálně, avšak s růstem počtu migrantů se zvyšoval i počet těch, kteří se do cílových zemí dostávali nelegálně. Začaly se objevovat první případy organizovaného převaděčství, kdy lidé, kteří neměli dostatečné prostředky na legální migraci, hledali pomoc u osob či skupin, které slibovaly dopravu do cílových destinací za poplatek.¹⁰

Ve 20. století s rostoucí globalizací a technologickým pokrokem se migrační toky staly ještě rozsáhlejšími a složitějšími. Konflikty, války a politické změny vedly k hromadným exodům lidí, kteří hledali bezpečí a ochranu v jiných zemích. Zároveň se s rozvojem dopravy a komunikací zvětšovaly možnosti pro nelegální migraci a převaděčství. Organizované zločinné sítě se staly stále sofistikovanějšími a specializovanými v tom, jak překonávat bezpečnostní opatření a kontroly na hranicích.¹¹

Dnes se nelegální migrace stala jedním z nejvýznamnějších globálních problémů, který ovlivňuje politiku, ekonomiku a společnost v mnoha zemích. V současné době je patrná snaha hledat komplexní a udržitelná řešení, která respektují lidská práva a dodržují mezinárodní právo, a zároveň chrání hranice a bezpečnost státu. Porozumění historickému kontextu a vývoji nelegální migrace pomáhá lépe pochopit současnou situaci a hledat efektivní strategie pro řešení tohoto globálního fenoménu.¹²

V průběhu historie lidé migrovali z mnoha důvodů a do mnoha různých destinací.

⁹ DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, s. 62. ISBN 978-80-7367-385-7.

¹⁰ BADE, Klaus Jürgen. *Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 38. ISBN 80-7106-559-5.

¹¹ BOHÁČ, Vojtěch. *Všechny cesty vedou k válce: Příběh Ruska a Ukrajiny očima českého reportéra 2011-2022*. Brno: Cpress, 2022, s. 103. ISBN 978-80-264-4527-2.

¹² BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005, s. 12 – 15. ISBN 80-210-3875-6.

Mezi některé z nejčastějších migračních tras a důvodů k migraci patří:

- **z venkova do měst:** v průběhu historie byla města často centry ekonomické aktivity a místy, kde se nacházely lepší příležitosti pro zaměstnání a obživu. Lidé migrovali z venkova do měst, aby unikli chudobě a hledali lepší životní podmínky, často spojené s prací v továrnách, obchodu nebo řemeslné výrobě,
- **mezi regiony a zeměmi:** migrace mezi regiony a zeměmi byla motivována různými faktory, jako jsou politické změny, konflikty, hladomor, přírodní katastrofy nebo ekonomická krize. Lidé migrovali do oblastí, kde bylo dostatečně jídla, bezpečí nebo pracovní příležitosti,
- **náboženská a politická perzekuce:** lidé migrovali do zemí, kde byli svobodnější ve vyznávání své víry nebo ve vyjadřování svých politických názorů. Tento druh migrace byl často spojen s hledáním azylu nebo útěku před náboženskou nebo politickou perzekucí,
- **hledání lepšího života:** řada migrací byla motivována snahou nalézt lepší životní podmínky pro sebe a své rodiny. Lidé migrovali do zemí s vyšším životním standardem, lepšími zdravotními službami, vzděláním a možnostmi pro osobní a profesní růst,
- **vyhýbání se konfliktům a válkám:** během válek a konfliktů lidé migrovali do bezpečnějších oblastí, aby ochránili své životy a životy svých blízkých. To mohlo zahrnovat přesuny přes hranice do sousedních zemí nebo migraci do vzdálenějších částí světa.

Tyto migrace měly významný dopad na formování kultur, ekonomiky a společností po celém světě. Migrační toky formovaly historii a dnes i moderní svět, a jsou klíčovým prvkem lidského společenství a dynamiky.

Hlavní migrační proudy v průběhu historie byly mnohostranné a měnily se v závislosti na politických, ekonomických a sociálních faktorech.¹³

¹³ KRAUSE, Barbara a Karel TOUSSAINT. *Migration and Integration in Germany, North Rhine-Westphalia, and in the Netherlands, South Limburg*. In: *On the Move: European Social Work Responses to Migration*, 2008, s. 34. ISBN 88-430-4786-8.

Mezi významné migrační proudy z různých historických období patří:

- **stěhování národů (4. - 9. století):** během tohoto období docházelo k masivním pohybům etnických skupin a kmenů v Evropě a na Blízkém východě. Germánské kmeny, jako byli Gótové, Vandálové, Frankové a Langobardi, migrovaly z východu na západ, přičemž způsobovaly změny ve složení populace a politické mapy Evropy,
- **transatlantický obchod s otroky (16. - 19. století):** masový přesun afrických otroků do Ameriky během obchodu s otroky představoval jeden z největších a nejtragičtějších migračních toků v historii. Odhaduje se, že během této doby bylo z Afriky do Ameriky převezeno kolem 12,5 milionů otroků,
- **irská migrace do Spojených států (19. století):** během irského hladomoru v polovině 19. století migrovaly z Irska do Spojených států a dalších zemí miliony lidí. Hladomor a ekonomická krize vedly k hromadné emigraci Irů, kteří hledali lepší životní podmínky a příležitosti v zahraničí,
- **evropská migrace do Ameriky (19. - 20. století):** mezi 19. a 20. stoletím docházelo k masivní evropské migraci do Ameriky, především do Spojených států. Miliony lidí z Evropy migrovaly do Ameriky za prací, příležitostmi a lepším životem. Tyto migrační toky měly významný dopad na formování americké společnosti a ekonomiky,
- **krize po 2. světové válce:** po skončení 2. světové války došlo k masivním migračním tokům v důsledku válečného konfliktu, perzekucí a hladomoru. Miliony lidí migrovaly z postižených oblastí Evropy do jiných částí kontinentu nebo do jiných zemí jako je Izrael nebo Spojené státy,

Po 2. světové válce se objevily další významné migrační toky. Například po rozpadu koloniálních impérií migrovaly obrovské počty lidí z bývalých kolonií do mateřských zemí, což vedlo k vytvoření rozmanitých multikulturních společností. Další významný migrační tok nastal během studené války, kdy docházelo k politickým a ekonomickým migracím mezi východním a západním blokem, s lidmi prchajícími před totalitními režimy nebo hledajícími politický azyl.

V dnešní době se svět snaží řešit různé globální migrační výzvy, včetně občanských válek, politických nestabilit, ekonomických nerovností a klimatických

změn. Současná migrační krize, zejména v oblasti Středního východu a severní Afriky, vedla k hromadnému pohybu milionů lidí do Evropy a jiných částí světa, hledajících ochranu a lepší životní podmínky. Každý z těchto migračních proudů měl své vlastní charakteristiky, včetně počtu migrantů, zemí původu a cílových destinací, úspěchu a výzev. Úspěšnost těchto migračních toků je složitá k vyhodnocení, protože může být ovlivněna mnoha faktory, včetně politiky, ekonomiky, kultury a sociálních podmínek v cílových zemích. Zároveň je důležité si uvědomit, že migrační toky jsou přirozenou součástí lidské historie a hrají klíčovou roli ve formování společností a kultur po celém světě.¹⁴

Migrační proudy byly často spojeny s různými úspěchy a výzvami. Zatímco mnoho lidí našlo lepší životní podmínky a příležitosti v nových zemích, další čelili diskriminaci, chudobě a dalším obtížím. Navíc úspěch migračních toků byl často závislý na přijímajících zemích, jejich politikách a schopnosti integrovat nové přistěhovalce.¹⁵

1.3 Příčiny a motivace pro nelegální migraci

Dnešní příčiny a motivace pro nelegální migraci jsou různé, odrážejí různorodé politické, ekonomické, sociální a environmentální faktory, které ovlivňují životy lidí po celém světě. Jedním z hlavních důvodů pro nelegální migraci je ekonomická motivace. Mnoho lidí migruje z chudších zemí do bohatších regionů ve snaze najít lepší pracovní příležitosti a získat vyšší příjem pro sebe a své rodiny. Nelegální migranti často cestují do zemí s vyšším životním standardem a měnami s vyšší hodnotou, aby mohli posílat peníze zpět domů a podporovat své rodiny.

Dalším důležitým faktorem je politická nestabilita a konflikty v domovských zemích. Lidé migrují z oblastí postižených válečnými konflikty, politickými perzekucemi a lidskými právy, hledají ochranu a bezpečí v jiných zemích. Tato

¹⁴ MOLODIKOVA, Irina a Anna LYALINA. *Territorial differences in the attitudes to the migration crisis in Germany: The political aspect. Baltic Region.* 9(2), 2017, s. 79. ISSN 20798555.

¹⁵ TRBOLA, Robert. *Vybrané aspekty života cizinců v České republice.* Praha: VÚPSV, 2010, s. 66. ISBN 978-807-4160-677.

migrace může být motivována snahou uniknout před násilím, terorem a pronásledováním ze strany státních režimů nebo nevládních aktérů.¹⁶

Rovněž je třeba brát v úvahu environmentální faktory, jako jsou klimatické změny, přírodní katastrofy a životní prostředí. Změny v klimatu mohou mít devastující dopady na živobytí lidí v některých regionech, včetně sucha, záplav, eroze půdy a nedostatku potravin. Tito lidé mohou být nuceni migrovat do jiných oblastí, kde hledají lepší podmínky pro svůj život.

Sociální faktory, jako je nedostatek přístupu k vzdělání, zdravotní péči a základním službám, také jsou důležitými motivátory pro nelegální migraci. Mnoho lidí migruje z oblastí s omezenými možnostmi pro životní úroveň a osobní rozvoj, aby hledali lepší příležitosti v jiných zemích.

Někteří lidé migrují i z důvodu sjednocení rodiny. Pokud členové rodiny žijí v různých zemích kvůli práci, studiu nebo politické situaci, může být příčinou migrace snaha být opět spolu. Tato motivace je zvláště silná v případech, když někdo žije odděleně od svých blízkých po dlouhou dobu.¹⁷

Nerovnosti ve zdravotní péči, vzdělání a příležitostech pro osobní rozvoj mohou také motivovat lidi k migraci. Lidé migrují do zemí, které nabízejí lepší zdravotní služby, kvalitní vzdělání a možnosti pro kariérní růst. Tyto příležitosti mohou být mnohem omezenější v jejich domovských zemích.

Rovněž je třeba zmínit faktor sociální sítě a informací. Lidé často migrují na základě doporučení od rodiny, přátel nebo komunitních skupin, které již v cílové zemi žijí. Informace o životních podmínkách, pracovních příležitostech a možnostech integrace mohou hrát klíčovou roli při rozhodování o migraci.¹⁸

Nelegální migrace je komplexní jev, který je ovlivňován mnoha faktory a motivacemi. Snaha najít lepší životní podmínky, ochranu a šance na lepší budoucnost jsou klíčovými hnacími silami za těmito migračními toky, ať už jsou motivované ekonomickými, politickými, environmentálními nebo sociálními faktory. Příčiny nelegální migrace jsou rozmanité a často vzájemně provázané.

¹⁶ UHEREK, Zdeněk; HONUSKOVÁ, Věra; OŠTÁDALOVÁ, Šárka a GÜNTER, Vladislav. *Migrace: historie a současnost*. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016, s. 77. ISBN 978-80-9059-429-6.

¹⁷ VALOUCH, Jan a Martin HROMADA. *Bezpečnostní futurologie*. Zlín, 2016, s. 46. ISBN 978-80-7454-621-1.

¹⁸ STURM, Roland. *Föderalismus Eine Einführung*. 2. vyd. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2010, s. 62. ISBN 978-3-7489-1008-4.

Lidé migrují z různých důvodů, ale společným jmenovatelem je snaha najít lepší životní podmínky a šance na lepší budoucnost pro sebe a své rodiny. Nelegální migrace může také být motivována touhou po cirkulární migraci, kdy jedinec využívá nelegálních cest k tomu, aby pravidelně navštěvoval a pracoval v cílové zemi, aniž by se v ní legálně usadil.¹⁹

¹⁹ BRÁZOVÁ, Věra-Karin. *Migrace a rozvoj: Rozvojový potenciál mezinárodní migrace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd, 2011, s. 82. ISBN 978-808-7404-102.

2 Právní rámec

První rámec problematiky migrace a převaděčství se zaměřuje na analýzu historického kontextu těchto jevů. Migrace je proces, během kterého lidé přecházejí z jednoho místa na druhé, často přes politické hranice, z různých důvodů, jako jsou hledání lepších životních podmínek, únik před konflikty nebo perzekucí, hledání práce nebo studia. Migrace může být buď legální, když jednotlivci respektují příslušná právní ustanovení, nebo nelegální, když překračují hranice bez povolení nebo s falešnými dokumenty.²⁰

Převaděčství, jako klíčový aspekt migrace, se zabývá praxí pomáhání lidem při nelegálním překračování hranic nebo překonávání překážek při migraci za úplatu, což zahrnuje různé formy podpory, jako je zajištění falešných dokumentů, doprava přes hranice nebo organizace úkrytů a skrývání migrantů před úřady. Převaděči mohou být jednotlivci nebo organizované zločinecké sítě, které těží z komerčního aspektu nelegální migrace.²¹

Tento rámec problematiky migrace a převaděčství poskytuje základní povědomí o tom, co migrace a převaděčství zahrnují a jaké jsou jejich historické kořeny.

Dalším důležitým aspektem je analýza právního rámce, který reguluje tyto jevy. Tento rámec se liší v různých zemích a zahrnuje mezinárodní dohody, národní zákony a politiky týkající se migrace a přistěhovalectví. Právní rámec může ovlivňovat legální možnosti migrace, postupy pro žádosti o azyl, sankce pro nelegální překročení hranic a trestní stíhání převaděčů.

Dalším aspektem je role a působnost orgánů zabývajících se migrací, což zahrnuje vládní agentury, jako jsou ministerstva vnitra nebo imigrační úřady, a mezinárodní organizace, jako je Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) nebo Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR). Tyto orgány mají za úkol spravovat migraci, poskytovat pomoc a ochranu uprchlíkům a migrantům a spolupracovat na řešení migračních problémů na mezinárodní úrovni.²²

²⁰ WILHELM, Cornelia (ed.), *Migration, Memory, and Diversity: Germany from 1945 to the Present*. 1. vyd. Oxford: Berghahn Books, 2016, s. 103. ISBN 978-1-78533-328-6.

²¹ ROŽŇÁK, Petr a Karel KUBEČKA. *Země Visegrádu a migrace: fenomén procesu migrace, integrace a reintegrace v kontextu bezpečnosti zemí V4*. Monografie (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2018, s. 117. ISBN 978-80-7418-292-1.

²² PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Monografie (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2014, s. 93. ISBN 978-80-7418-228-0.

Mezinárodní spolupráce a úmluvy ovlivňující trestnou činnost migrace jsou důležitým aspektem prvního rámce problematiky. Mezinárodní dohody, jako je Ženevská úmluva o statusu uprchlíků, definují práva a povinnosti států vůči uprchlíkům a poskytují rámec pro ochranu a pomoc uprchlíkům. Mezinárodní spolupráce je pro řešení migračních problémů a boj proti nelegální migraci a převaděčství přes hranice klíčová.²³

Právní rámec poskytuje základní orientaci v této komplexní a aktuální problematice. Zahrnuje definice, historický kontext, právní rámec, orgány zabývající se migrací a mezinárodní spoluprací. Tyto prvky jsou základem pro další analýzu migrace, jejích dopadů a možných řešení.

2.1 Legislativa ČR a EU vztahující se k nelegální migraci a převaděčství

Ve své publikaci autor knihy *Migrace a kulturní konflikty*, Harald Christian Scheu uvádí, že současná migrace v Evropské unii se vyznačuje několika specifickými rysy. Volný pohyb osob v rámci Evropské unie bez fyzických kontrol na vnitřních hranicích představuje jeden z pilířů integrace. Svoboda volného pohybu je jedním ze čtyř základních svobod Evropské unie, která přináší mnoho benefitů jak pro občany Evropské unie, tak i pro cizince ze třetích zemí. Kromě volného pohybu osob sem řadíme také svobodu volného pohybu zboží, služeb a kapitálu. S ohledem na absenci fyzických kontrol na vnitřních hranicích členských států a rostoucí tlak migrantů na vnějších hranicích Evropské unie, členské státy mají velmi omezenou kapacitu využití svých vnitrostátních právních nástrojů k úplné kontrole všech klíčových aspektů vstupu cizinců na své území a jejich pobytu zde.²⁴

Platná legislativa České republiky a Evropské unie tvoří základní právní rámec pro regulaci nelegální migrace a převaděčství. V České republice je hlavním právním dokumentem zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

²³ OECD. *Working together for local integration of migrants and refugees in Altena*. Paris: OECD, 2018, s. 28-31. ISBN 978-92-64-29921-4.

²⁴ SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011, s. 74. ISBN 978-80-87284-07-0.

a o změně některých zákonů (zákon o pobytu cizinců), který upravuje podmínky pobytu cizinců na území České republiky a postup orgánů v oblasti migrace. Tento zákon upravuje podmínky legálního vstupu a pobytu cizinců, postupy pro žádosti o azyl, sankce za nelegální pobyt a překročení hranic a opatření proti nelegální migraci.²⁵

V rámci Evropské unie je hlavním právním dokumentem v oblasti migrace a azylu tzv. Stockholmský program, který stanovuje strategické směry a opatření pro posílení spolupráce mezi členskými státy v této oblasti. Dalším důležitým právním dokumentem je Schengenský acquis, který upravuje volný pohyb osob a zboží mezi členskými státy Schengenského prostoru, ale zároveň stanovuje opatření pro ochranu vnějších hranic EU a boj proti nelegální migraci.

V rámci EU existuje také řada směrnic a nařízení, které upravují specifické otázky týkající se migrace a přistěhovalectví, jako je například směrnice o návratu, která stanovuje postupy pro návrat nelegálních migrantů do jejich zemí původu, a nařízení o agenturách EU pro spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti a hranic. Kromě toho se ČR a další členské státy EU účastní různých mezinárodních dohod a iniciativ v oblasti migrace a přistěhovalectví, jako je například dohoda o readmisních postupech, která usnadňuje návrat nelegálních migrantů do jejich zemí původu.²⁶

Platná legislativa ČR a EU v oblasti migrace a přistěhovalectví vytváří právní rámec pro boj proti nelegální migraci a převaděčství, ochranu práv migrantů a zajištění bezpečnosti a stability v Evropě. Jejich správná implementace a dodržování jsou klíčové pro účinné řešení těchto komplexních problémů.

²⁵ MOLODIKOVA, Irina a Anna LYALINA. *Territorial differences in the attitudes to the migration crisis in Germany: The political aspect. Baltic Region.* 9(2), 2017, s. 88. ISSN 20798555.

²⁶ MUSHABEN, Joyce Marie. *Angela Merkel's Leadership in the Refugee Crisis.* Current History. 116(788), 2017, s. 17. ISSN 00113530.

Mezi české zákony a právní předpisy týkající se nelegální migrace a převaděčství patří:

- **Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky**, v posledním znění.
- **Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu**, v posledním znění.
- **Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců**, v posledním znění.
- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**, v posledním znění

Oblast procesního práva upravují následující zákony.

- **Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád**, v posledním znění.
- **Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád**, v posledním znění.
- **Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní**, v posledním znění
- **Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád**, v posledním znění

Mezi zákony a právní předpisy Evropské unie týkající se nelegální migrace a převaděčství patří:

- **Směrnice Evropského parlamentu a Rady o návratu (2008/115/ES)**: Tato směrnice stanovuje společná pravidla pro návrat osob, které pobývají v členských státech Evropské unie nelegálně. Obsahuje postupy pro návrat nelegálních migrantů a záruky týkající se lidských práv a základních svobod těchto osob,
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení Evropského úřadu pro azyl (EURODAC) (603/2013)**: Toto nařízení stanoví pravidla pro zřízení a činnost Evropského úřadu pro azyl (EURODAC), který slouží k sběru a porovnávání otisků prstů žadatelů o azyl a osob, které byly zadrženy při nelegálním překročení hranic,
- **Dublinské nařízení (604/2013)**: Toto nařízení určuje, který členský stát Evropské unie je zodpovědný za vyřízení žádosti o azyl. Má za cíl zabránit tzv. "azylovému turismu" a zamezit opakovaným žádostem v různých členských státech.

Tyto právní předpisy tvoří součást rámce pro regulaci nelegální migrace a převaděčství v České republice a v rámci Evropské unie, a jsou zaměřeny na zajištění bezpečnosti, ochrany lidských práv a regulace migrace.

Mezi další evropská nařízení týkající se problematiky nelegální migrace a převaděčství patří například:²⁷

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1370**, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1683/95, kterým se stanoví jednotný vzor víz
- **Nařízení Rady (ES) č. 333/2002** o jednotlivém vzoru formulářů pro připojení víza uděleného členskými státy držitelům cestovních dokladů, které nejsou uznávány členským státem, který formulář vydal
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1954**, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1030/2002, kterým se stanoví jednotný vzor povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896** o Evropské pohraniční a pobřežní stráží a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399**, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (kodifikované znění).
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1860** o využívání Schengenského informačního systému při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1861** o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti hraničních kontrol, o změně Úmluvy k provedení Schengenské dohody a o změně a zrušení nařízení (ES) č. 1987/2006
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862** o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech, o změně a zrušení rozhodnutí Rady 2007/533/SVV a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1987/2006 a rozhodnutí Komise 2010/261/EU
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/2226**, kterým se zřizuje systém vstup/výstup (EES) pro registraci údajů o vstupu a

²⁷ MALAKHOV, Vladimír. *Germany after "migration crisis": Economy, Politics and Society*. World Economy and International Relations. 62(5), 2018, s. 42-54. ISSN 01312227.

výstupu a údajů o odepření vstupu, pokud jde o státní příslušníky třetích zemí překračující vnější hranice členských států, kterým se stanoví podmínky o přístupu do EES pro účely vymáhání práva a kterým se mění Úmluva k provedení Schengenské dohody a nařízení (ES) č. 767/2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy.

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240**, kterým se zřizuje evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) a kterým se mění nařízení (EU) č. 1077/2011, (EU) 515/2014, (EU) 2016/1924 a (EU) 2017/2226
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009** o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 265/2010**, kterým se mění Úmluva k provedení Schengenské dohody a nařízení (ES) č. 562/2009, pokud jde o pohyb osob s dlouhodobým vízem
- **Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1105/2011/EU** o seznamu cestovních dokladů, které opravňují držitele k překročení vnějších hranic a které mohou být opatřeny vízem, a o mechanismu pro sestavování tohoto seznamu
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399**, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (schengenský hraniční kodex)
- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1953**, kterým se zavádí evropský cestovní doklad pro návrat neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí a zrušuje doporučení Rady ze dne 30. 11. 1994
- **Směrnice 2013/32/EU Evropského parlamentu a Rady** o společných postupech pro udělování a odebrání mezinárodní ochrany
- **Směrnice 2011/95/EU Evropského parlamentu a Rady** o normách pro uznání třetích zemí jako uprchlíků nebo jako osob potřebujících mezinárodní ochranu

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/493** o systému Falešné a pravé doklady online (FADO) a o zrušení společné akce Rady 98/700/SVV

Právní předpisy hrají klíčovou roli v regulaci a správě migrace, ochraně hranic a zajištění bezpečnosti v rámci Evropské unie. Jsou navrženy tak, aby zajistily účinnou spolupráci mezi členskými státy a chránily zájmy a práva občanů EU.²⁸

2.2 Role a působnost orgánů zabývajících se migrací v ČR

Role a působnost orgánů zabývajících se migrací v České republice je důležitá pro zajištění legálního a řádného řízení migračních procesů a ochranu bezpečnosti státu. Mezi hlavní orgány patří Ministerstvo vnitra ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Ministerstvo vnitra má odpovědnost za správu a kontrolu hranic, což zahrnuje monitorování legálních i nelegálních migračních toků. Orgány v rámci Ministerstva vnitra provádějí rozhodování o udělení víz, povolení k pobytu a azylu a zajišťují návrat osob pobývajících v ČR nelegálně. Ministerstvo práce a sociálních věcí se zabývá integrací cizinců do české společnosti. To zahrnuje poskytování sociálních služeb a podporu v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti. Kromě toho má také úlohu v ochraně pracovních práv cizinců pracujících v ČR a v prevenci obchodování s lidmi.²⁹

Dalším důležitým orgánem je Ministerstvo zahraničních věcí ČR, které zastupuje zájmy České republiky v zahraničí a má odpovědnost za diplomatické vztahy s jinými zeměmi formou jednání o readmisních dohodách a spolupráci v oblasti migrace se zeměmi původu migrantů.

Kromě ministerstev hrají klíčovou roli také Policie ČR, především Odbory cizinecké policie, které provádějí monitorování a kontrolu migrace na území ČR. Mají pravomoc provádět vyšetřování nelegální migrace a převaděčství a podílet se na zajišťování bezpečnosti na hranicích. Spolupráce těchto orgánů je pro efektivní řízení migrace v České republice a zajištění bezpečnosti státu a jeho

²⁸ KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní obchod a migrace*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 67. ISBN 978-80-7380-655-2.

²⁹ VODÁKOVÁ, Alena; KALIBOVÁ, Květa a PAVLÍK, Zdeněk (ed.). *Demografie (nejen) pro demografy*. 2., upr. vyd. Sociologické pojmosloví. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998, s. 88. ISBN 80-85850-30-3.

obyvatel klíčová. Jejich role spočívá nejen v reakci na aktuální migrační situaci, ale také v prevenci nelegální migrace a ochraně práv a zájmů legálních migrantů. Orgány zabývající se migrací v České republice úzce spolupracují s mezinárodními organizacemi a evropskými partnery. Česká republika je součástí Evropské unie a zapojuje se do společných evropských politik v oblasti migrace a azylu formou implementace evropských směrnic a nařízení do vnitrostátní legislativy a spolupráci s Evropskou pohraniční a pobřežní stráží (Frontex).

Důležitou součástí působnosti orgánů zabývajících se migrací v České republice je také integrace migrantů do společnosti formou podpory v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení a sociálního začleňování. V tomto směru spolupracují orgány s nevládními organizacemi a dalšími subjekty, které poskytují služby a podporu migrantům.³⁰

Neméně důležitá je také prevence a boj proti obchodování s lidmi a nelegální migraci. Příslušné orgány provádějí monitorování a vyšetřování případů obchodování s lidmi, jakož i protiprávních aktivit spojených s nelegální migrací, jako je pašování migrantů nebo falšování dokumentů.

Role a působnost orgánů zabývajících se migrací v České republice jsou široce zaměřeny na zajištění bezpečnosti státu, ochranu práv a zájmů migrantů a podporu jejich integrace do společnosti. Tato činnost vyžaduje koordinaci a spolupráci mezi různými subjekty na vnitrostátní i mezinárodní úrovni.

2.3 Role a působnost orgánů zabývajících se migrací v rámci EU

Orgány zabývající se migrací v rámci Evropské unie mají klíčovou úlohu v regulaci migrace a ochraně hranic v rámci celého evropského prostoru. Mezi nejdůležitější orgány patří Evropská komise, Evropská pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), Agentura Evropské unie pro azyl (EUAA) a Europol.³¹

³⁰ GARCÉS-MASCAREÑAS, Blanca a Rinus PENNINX. *Integration Processes and Policies in Europe: Contexts, Levels and Actors*. Cham: Springer, 2016, s. 92. ISBN 978-3-319-21673-7.

³¹ FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014, s. 64. ISBN 978-80-7419-174-9.

Evropská komise hraje v navrhování a provádění politik v oblasti migrace a azylu rozhodující roli. Má za úkol monitorovat migrační trendy a vytvářet legislativní návrhy pro členské státy, které mají posílit bezpečnost a efektivitu správy migrace v Evropské unii. Komise také zajišťuje koordinaci mezi členskými státy a podporuje jejich spolupráci v oblasti migrace. Evropská pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) je agentura Evropské unie zodpovědná za ochranu vnějších hranic Evropské unie. Její úkolem je poskytovat technickou podporu a koordinovat společné operace na hranicích, aby se zabránilo nelegální migraci, obchodování s lidmi a jiným hrozbám pro bezpečnost Evropské unie.

Agentura Evropské unie pro azyl (EUAA) má za úkol poskytovat podporu členským státům v oblasti azylu a ochrany uprchlíků formou poskytování informací a odborným poradenstvím, koordinací společných operací a podporou při zpracování žádostí o azyl.

Europol je agentura Evropské unie, která se zaměřuje na boj proti trestné činnosti, včetně obchodování s lidmi, pašování migrantů a terorismu spojeného s migrací. Spolupracuje s členskými státy a dalšími orgány na sběru informací a provádění operací zaměřených na prevenci a odhalování trestné činnosti v oblasti migrace. Orgány Evropské unie zabývající se migrací mají rozsáhlé pravomoci a zodpovědnost za ochranu vnějších hranic EU, posílení spolupráce mezi členskými státy a ochranu práv migrantů. Jejich úspěšná spolupráce je klíčová pro efektivní řízení migrace a ochranu bezpečnosti v rámci Evropské unie.

Tyto orgány také podporují rozvoj a provádění společných politik a programů na zvládnání migračních a uprchlických krizí. To zahrnuje mechanismy pro spravedlivé rozdělování uprchlíků mezi členské státy, společné operace na ochranu hranic a podporu integrace migrantů do společnosti.³²

Evropská unie také uzavírá dohody s třetími zeměmi, které mají za cíl zlepšit spolupráci v oblasti migrace a zabránit nelegální migraci formou dohod o zpětném přebírání osob, dohod o společných operacích na ochranu hranic a dohod o poskytování finanční pomoci a rozvojové podpory. Důležitá je také role Evropského soudního dvora, který má za úkol zajišťovat dodržování evropského práva v oblasti migrace a rozhodovat ve sporů mezi členskými státy a Evropskými

³² EU. *Indicators of immigrant integration: A Pilot Study*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011, s. 21 - 29. ISBN 978-92-79-20238-4.

institucemi v této oblasti. Orgány Evropské unie zabývající se migrací mají rozsáhlé pravomoci a odpovědnost za řízení a ochranu migrace v rámci Evropské unie. Jejich úspěšná spolupráce a koordinace jsou nezbytné pro zajištění bezpečnosti, ochrany práv a řádného řízení migrace v celé Evropě.³³

2.4 Mezinárodní spolupráce a úmluvy ovlivňující trestnou činnost migrace

Mezinárodní spolupráce a úmluvy mají klíčový význam v řešení trestné činnosti spojené s migrací. Jedním z nejdůležitějších nástrojů v této oblasti je Úmluva Organizace spojených národů proti obchodování s lidmi (Protokol k Úmluvě Organizace spojených národů proti organizovanému zločinu), která má za cíl prevenci a potírání obchodování s lidmi a ochranu obětí této trestné činnosti. Tato úmluva vyžaduje spolupráci mezi státy v boji proti obchodování s lidmi, včetně společného vyšetřování a postihování pachatelů. Další důležitou úmluvou je Úmluva Organizace spojených národů o právech migrantů a členů jejich rodin, která stanovuje základní práva migrantů a jejich rodinných příslušníků a zavazuje státy k ochraně těchto práv. Úmluva podporuje spolupráci mezi státy v oblasti migrace a posiluje ochranu migrantů před diskriminací a zneužíváním.³⁴

V rámci Evropy je klíčovou úmluvou Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí páchaného na ženách a domácím násilí (Istanbulská úmluva), která se zabývá i problematikou obchodování s lidmi a ochranou obětí této trestné činnosti. Úmluva vyžaduje spolupráci mezi státy v boji proti obchodování s lidmi a poskytování podpory a ochrany obětem.

Kromě úmluv existuje také řada mezinárodních programů a iniciativ zaměřených na boj proti trestné činnosti spojené s migrací, jako je například Globální program Organizace spojených národů proti obchodování s lidmi. Tyto programy a iniciativy podporují spolupráci mezi státy v boji proti trestné činnosti spojené s migrací,

³³ ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012, s. 65. ISBN 978-80-7201-887-1

³⁴ BENČEK, David a Julia STRASHEIM. *Refugees welcome? A dataset on anti-refugee violence in Germany*. Research & Politics. 3(4), 205316801667959, 2016, s. 62. ISSN 2053-1680, 2053-1680.

poskytují finanční podporu a odbornou pomoc a podporují vzdělávání a osvětu v této oblasti.

Mezinárodní spolupráce a úmluvy hrají klíčovou roli v boji proti trestné činnosti spojené s migrací a ochraně práv migrantů. Tyto nástroje posilují spolupráci mezi státy, poskytují ochranu obětem a přispívají k prevenci a potírání trestné činnosti spojené s migrací. Mezinárodní spolupráce se neomezuje pouze na úmluvy a programy, ale zahrnuje také bilaterální dohody mezi státy a regionální spolupráci. Řada zemí uzavírá dohody o zpětném přebírání osob s dalšími státy, čímž se zavazují k navrácení nelegálních migrantů do zemí jejich původu či tranzitu. Tyto dohody umožňují efektivní řešení migrace a návrat osob, které nelegálně překročily hranice. Důležitou roli hraje také spolupráce mezi různými mezinárodními organizacemi, jako je Evropská unie, Organizace spojených národů, Mezinárodní organizace pro migraci a další. Tyto organizace spolupracují na řešení globálních migračních výzev a poskytují technickou podporu a financování pro programy a projekty zaměřené na migraci.³⁵

V rámci mezinárodní spolupráce je důležitá také role občanské společnosti a nevládních organizací, které se podílejí na monitorování a ochraně práv migrantů, poskytují humanitární pomoc a podporu při integraci do společnosti. Tyto organizace hrají klíčovou roli v zajištění ochrany a podpory pro migranty a uprchlíky po celém světě.

Mezinárodní spolupráce a úmluvy jsou pro úspěšné řešení migračních výzev a ochranu práv migrantů nezbytné. Spolupráce mezi státy, mezinárodními organizacemi, občanskou společností a dalšími subjekty je klíčová pro dosažení udržitelného a humánního přístupu k migraci a ochraně práv a důstojnosti všech migrantů.³⁶

³⁵ CEJP, Martin. *Institút pro kriminologii a sociální prevenci. Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti*. Praha, 2009, s. 19. ISBN 978-80-7338-078-6.

³⁶ BOHÁČ, Vojtěch. *Všechny cesty vedou k válce: příběh Ruska a Ukrajiny očima českého reportéra, 2011-2022*. V Brně: CPress, 2022, s. 59. ISBN 978-80-264-4527-2.

3 Analýza migrace

Migrace je fenomén, který má hluboký a rozmanitý dopad na společnosti a ekonomiky po celém světě. Pohyb lidí z jednoho místa na druhé může být motivován různými faktory, včetně ekonomických, sociálních, politických a environmentálních. Analyzovat migraci znamená zkoumat tyto faktory a jejich dopad na jednotlivce, společnosti a státy. Analýza migrace se zabývá studiem migračních toků, vzorců a trendů, jakož i důvodů a následků migrace. Zahrnuje zkoumání příčin migrace, včetně nerovnováhy v ekonomickém vývoji, konfliktů, přírodních katastrof, politických změn a sociálních faktorů. Tato analýza také zkoumá dopady migrace na země původu, tranzitu a cílové země, včetně socioekonomických, kulturních, politických a environmentálních aspektů.³⁷

Důležitou součástí analýzy je zkoumání politik a opatření, která ovlivňují migraci, včetně migračních zákonů, politik zaměstnanosti, integrace migrantů a humanitárních opatření. Tato analýza může poskytnout důležité informace pro formulaci politik a strategií v oblasti migrace, které budou respektovat práva migrantů, zlepšovat mezinárodní spolupráci a řešit globální migrační výzvy.

Výzkum a analýza migrace jsou klíčovými nástroji pro porozumění složitým a dynamickým migračním procesům a pro nalezení efektivních a udržitelných řešení migračních výzev. Tyto analýzy mohou přispět k informovanému rozhodování a k podpoře politik, které budou respektovat lidská práva, podporovat ekonomický rozvoj a zlepšovat společenskou soudržnost. Analýza migrace se zaměřuje na identifikaci různých druhů migrace, včetně dočasných pracovních migrací, ekonomické migrace, uprchlických proudů, a rodinné migrace. Každý typ migrace má své vlastní charakteristiky, důvody a dopady, a je důležité porozumět jejich specifikům pro efektivní řízení a politické rozhodování.³⁸

Další důležitou oblastí analýzy migrace je zkoumání integračních procesů a vlivů migrace na hostitelské společnosti, což zahrnuje studium interakcí mezi migranty a domácími obyvateli, včetně vzdělávání, zaměstnanosti, zdravotní péče, bydlení

³⁷ FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014, s. 28. ISBN 978-80-7419-174-9.

³⁸ MARTÍNKOVÁ, Šárka; PECHOVÁ Eva; FEISTINGEROVÁ Vlastimila a LEONTIYEVA Yana. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika*. Ministerstvo vnitra ČR, 2009, s. 79. ISBN 978-80-7312-063-4.

a sociální integrace. Porozumění těmto procesům je klíčové pro podporu inkluzivních a multikulturních společností.

Analyzovat migraci zahrnuje také sledování jejího vlivu na lidská práva a důstojnost migrantů v oblasti ochrany migrantů před diskriminací, zneužívání a porušování jejich práv, a zajištění jejich přístupu k základním službám a právům bez ohledu na jejich migrační status. Analýza zkoumá různé aspekty migrace a jejich dopadů na jednotlivce, společnosti a státy. Klíčová je pro informované rozhodování a formulaci politik v oblasti migrace, které by měly respektovat práva migrantů, podporovat hospodářský a sociální rozvoj a zlepšovat mezinárodní spolupráci.³⁹

3.1 Názory obyvatel na migraci

Veřejné názory na migraci se v různých částech světa a mezi různými sociálními skupinami mohou výrazně lišit. Lze identifikovat několik rozdílných přístupů k migraci, které odrážejí různé kulturní, ekonomické a politické kontexty.

Lidé z bohatých západních zemí často mají rozmanité pohledy na migraci. Někteří mohou přijímat migraci jako příležitost ke zlepšení kulturní rozmanitosti a ekonomického růstu, zatímco jiní mohou být skeptičtí ohledně přílivu cizinců kvůli obavám o ekonomiku, pracovní trh, sociální soudržnost a bezpečnost. Existuje také skupina lidí, kteří podporují humanitární přístup a zastávají se práv migrantů, zatímco jiní preferují přísnější migrační politiky a omezování přistěhovalectví.⁴⁰

Pokud jde o rozdíly mezi muži a ženami, názory mohou být také různorodé. Někteří lidé mohou mít obavy ohledně bezpečnosti a práv žen migrantek, zejména v kontextu uprchlických proudů, kde může být ženy a dívky ohrožovány násilím a zneužíváním. Další lidé mohou vnímat přistěhovalectví jako možnost pro emancipaci žen z konzervativních a patriarchálních společností.⁴¹

³⁹ TRBOLA, Robert. *Vybrané aspekty života cizinců v České republice*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2010, s. 89. ISBN 978-807-4160-677.

⁴⁰ VALOUCH, Jan a Martin HROMADA. *Bezpečnostní futurologie*. Zlín, 2016, s. 39. ISBN 978-80-7454-621-1.

⁴¹ UHEREK, Zdeněk; HONUSKOVÁ, Věra; OŠŤÁDALOVÁ, Šárka a GÜNTER, Vladislav. *Migrace: historie a současnost*. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016, s. 80. ISBN 978-80-9059-429-6.

Mladí lidé často vyjadřují větší otevřenost a toleranci vůči migraci, zatímco starší generace mohou mít tendenci být konzervativnější a opatrnější vůči přistěhovalcům. Mladí lidé mohou vidět migraci jako příležitost k setkávání se s novými kulturami a obohacení svého životního prostředí, zatímco starší generace může pociťovat obavy z ekonomické soutěže na pracovním trhu a změn v tradičních hodnotách a životním stylu.

Veřejné názory na migraci jsou velmi rozmanité a ovlivněné různými faktory, včetně socioekonomického postavení, vzdělání, kulturní identity a osobních zkušeností. Porozumění těmto názorům je klíčové pro formulaci politik a strategií v oblasti migrace, které budou respektovat různorodost a ochraňovat práva a důstojnost všech jednotlivců.⁴²

Další významný faktor, který ovlivňuje veřejné názory na migraci, je mediální pokrytí a politická rétorika. Média mohou hrát klíčovou roli při formování veřejného mínění tím, jak prezentují informace o migraci. Zpravodajské články, televizní reportáže a sociální média mohou buď podporovat otevřenost a solidaritu vůči migrantům, nebo naopak šířit obavy a negativní stereotypy.

Politická rétorika může také silně ovlivnit veřejné názory na migraci. Někteří političtí lídři mohou využívat téma migrace k posílení své politické podpory a k získání hlasů, často zvýrazňují negativní aspekty migrace a prosazují tvrdší migrační politiky, což může vést k polarizaci společnosti a vyvolávat rozpory mezi lidmi s různými názory na migraci.

Důležité je také uvědomit si, že názory na migraci mohou být proměnlivé a mohou se měnit v čase v závislosti na aktuálních událostech, politických rozhodnutích a socioekonomických podmínkách. Proto je důležité provádět průzkumy veřejného mínění a monitorovat změny v názorech a postojích k migraci, aby bylo možné lépe porozumět potřebám a obavám obyvatelstva a přizpůsobit migrační politiky a strategie tak, aby reflektovaly aktuální situaci a potřeby společnosti jako celku.⁴³

⁴² PALÁT, Milan. *Příčiny vzniku migrace a reflexe souvisejících teorií*. Brno, 2014, s. 106. ISBN 978-80-210-6840-7.

⁴³ MUSHABEN, Joyce Marie. *Angela Merkel's Leadership in the Refugee Crisis*. *Current History*. 116(788), 2017. s. 75. ISSN 00113530.

Porozumění těmto názorům je klíčové pro vyváženou a efektivní migrační politiku, která bude reflektovat potřeby a hodnoty společnosti a zajišťovat respektování práv a důstojnosti všech jednotlivců.⁴⁴

3.2 Základní dělení migrace

*„Z hlediska praktického výkonu služby u útvarů cizinecké policie i pro celkové hodnocení migrace v rámci Ministerstva vnitra a v různých dalších dokumentech se migrace nejčastěji rozděluje na migraci **legální a nelegální**. Nelegální migrace je dále rozdělována na migraci tranzitní a pobytovou.“⁴⁵*

Legální migrace

Legální migrace podléhá právním předpisům, které regulují vstup, pobyt a odchod cizinců z území daného státu. Ekonomické a politické faktory představují hlavní důvody legální migrace. Vstup legálních migrantů do České republiky a ostatních členských států Evropské unie může za určitých podmínek přinést výhody, jak z hlediska ekonomiky, tak demografického vývoje. Nicméně je nezbytné koordinovat legální migraci, upravit ji vnitřními předpisy a zabezpečit integraci cizinců do společnosti. Tím státům vzniká úkol vytvořit podmínky pro úspěšnou integraci.

S tímto však souvisí i bezpečnostní hrozby a rizika, které lze přehlédnout a je třeba se jimi zabývat na nejvyšších úrovních státu. Je třeba říci, že i legální migrace nemá žádná pevná „pravidla“, která je nutno dodržovat. Legalizace pobytu je v určitém směru složitým procesem, který nezřídka končí v neprospěch cizince. Je třeba podotknout, že za zmíněným procesem je často nastavená politika státu a do jisté míry komplikovanost právních předpisů. Jedná se však o transparentní postup státu v rámci koordinace legální migrace.

Není neznámým faktem, že se často propojuje legální migrace s migrací nelegální, ať ve formě vytváření komunit, které jsou následně schopné absorbovat nelegálně

⁴⁴ MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2010, s. 55. ISBN 978-80-7251-335-2.

⁴⁵ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021, s. 74. ISBN 978-80-7251-526-4.

pobývajících cizince, tak cizince překračující zákonem povolenou dobu pobytu na území.

Nelegální migrace

Nelegální migrace představuje činnost jednotlivců, která se odehrává mimo rámec platných právních norem a předpisů jednotlivých států. Mezi projevy nelegální migrace patří široká škála aktivit, od nepovoleného překročení státních hranic až po porušení podmínek legálního pobytu. Tato charakteristika zahrnuje i užívání padělaných nebo pozměněných cestovních dokladů, což často souvisí s dalšími přeshraničními trestnými činy. Nelegální migrace může být sledována jak v rámci tranzitu přes území, tak i v kontextu dlouhodobého neoprávněného pobytu.⁴⁶

Nelegální migrace tranzitní

Tranzitní nelegální migrace se obvykle uskutečňuje pozemními nebo mořskými trasami, ačkoli v menší míře může probíhat i letecky na hranicích vzdušnými prostředky. Při migraci pozemní nebo mořskou cestou se často využívá služeb převaděčů, kteří organizují průchod územím jednotlivých států. Nelegální migrace leteckou cestou se často realizuje pomocí padělaných nebo pozměněných cestovních dokladů, cestováním pod falešnou identitou, nebo zneužíváním víz, která byla udělena jiným státem.⁴⁷

„Ve vztahu k prostoru Evropské unie jako celku jsou v současné době využívány dva hlavní směry tranzitní nelegální migrace pozemní cestou:

- *Z teritoria Asie a arabských zemí přes Turecko do Řecka a dále zpravidla přes Severní Makedonii a Srbsko do unijních států, tzv. Balkánská trasa*
- *směr Afriky do států jižní Evropy (Francie, Itálie, Malta, Španělsko)“⁴⁸*

⁴⁶ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021, s. 76. ISBN 978-80-7251-526-4.

⁴⁷ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021, s. 77. ISBN 978-80-7251-526-4.

⁴⁸ Tamtéž

Nelegální migrace pobytová

Pobytová nelegální migrace se vztahuje k situaci, kdy cizinci legálně přicházejí na území určitého státu s platným povolením pobytu nebo jiným legálním statutem, avšak později zůstávají na území i poté, co přestanou splňovat podmínky pro prodloužení tohoto povolení. V drtivě většině příkladů těchto jedinců jsou zahraniční pracovníci, přičemž menší počet tvoří studenti nebo osoby, jejichž platnost schengenského víza vypršela. Do této kategorie patří i jednotlivci, kteří nelegálně překročili schengenské hranice, nebo legálně vstoupili do schengenského prostoru a zde zůstali i po vypršení platnosti svých krátkodobých víz.

Převážná většina těchto cizinců často řeší svůj nelegální pobyt podáním žádosti o mezinárodní ochranu ve formě žádosti o azyl. V takových případech hovoříme o migraci, která souvisí se zneužíváním azylových procedur. Jedná se především o jedince ze třetích zemí, kteří požádali v určitém členském státě o poskytnutí mezinárodní ochrany formou azylu, avšak nemají zájem setrvat v daném státě a neoprávněně cestují nebo pobývají v jiných členských zemích Evropské unie.

Podle územní jednotky můžeme také migraci rozdělit na vnitřní a vnější. V kontextu státu se vnější migrace nazývá zahraniční migrace. Z hlediska společenského jevu můžeme migraci zkoumat z různých úhlů pohledu. Základním dělením z tohoto hlediska je rozdělením na dobrovolnou a vynucenou migraci. Rozdíl mezi oběma kategoriemi však není vždy jasný, protože se často jednotlivá spektra prolínají. Například u migrace za prací se dobrovolná motivace mísí s nucenou v důsledku ekonomických podmínek v dané oblasti.

Dobrovolná migrace: Jedná se o přesun jednotlivce či skupiny lidí z jednoho místa na druhé na základě jejich vlastního svobodného rozhodnutí. Příčiny dobrovolné migrace mohou být různé, jako je hledání lepších ekonomických příležitostí, zlepšení životních podmínek, studium, nebo prostě touha po nových zkušenostech a dobrodružstvích.

Nedobrovolná (nucená) migrace: Tento typ migrace nastává, když jsou lidé nuceni opustit svou domovinu z různých nucených důvodů. Mezi hlavní příčiny nedobrovolné migrace patří válka, politické pronásledování, náboženské konflikty,

etnické napětí, přírodní katastrofy a další humanitární krize. Lidé migrují, aby unikli nebezpečí, hledali ochranu a bezpečí jinde, často se snaží nalézt azyl nebo uprchlický status v jiných zemích. Nedobrovolná migrace často představuje závažné sociální, ekonomické a humanitární výzvy, jak pro migranty samotné, tak i pro země, které je přijímají.

Nelegální migrace je velice nežádoucí, členskými státy neorganizovaná a přináší spoustu rizik jak právního, tak bezpečnostního charakteru. V souvislosti s válečnými konflikty na blízkém východě a v současné době i ve východní Evropě v posledních letech výrazně zasahuje prakticky všechny členské státy Evropské unie. V reakci na vývoj nelegální migrace všechny státy Evropské unie se snaží přistupovat kolektivně a organizovaně k potírání nelegální migrace ve všech jejích formách. Nelegální migrace je jedním ze závažných bezpečnostních rizik ohrožujících vnitřní pořádek a bezpečnost státu, a proto je jí věnována pozornost od všech příslušných rezortů státu.⁴⁹

3.3 Posouzení pozitivních a negativních aspektů migrace

Migrace, proces přesunu jedinců nebo skupin z jednoho místa na druhé, je komplexním jevem, který má hluboké socioekonomické a politické důsledky pro země původu, tranzitu a destinace. Pozitivní aspekty migrace jsou mnohostranné. Pro země hostitelské může migrace přinést ekonomické výhody, jako je naplnění nedostatků na trhu práce, zvýšení inovací a podpora demografické obnovy v oblastech s nízkou mírou porodnosti. Migranti často přinášejí nové dovednosti a perspektivy, které mohou stimulovat ekonomický růst a kulturní obohacení. Kromě toho remitence posílané migranty do svých zemí původu mohou významně přispět k ekonomickému rozvoji a snížení chudoby.⁵⁰

Na druhé straně jsou zde negativní aspekty migrace, zejména pokud jde o nelegální tranzitní migraci a s ní spojenou trestnou činnost. Nelegální migrace

⁴⁹ SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021, s. 77 - 78. ISBN 978-80-7251-526-4.

⁵⁰ BADE, Klaus Jürgen. *Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí*. Utváření Evropy. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, s. 39. ISBN 80-7106-559-5.

často vystavuje migrace vysokému riziku zneužívání, včetně obchodování s lidmi, nucené práce a dalších forem vykořisťování. Tato situace může vést k humanitárním krizím, kde migranti čelí extrémním podmínkám bez přístupu k základním službám nebo ochraně. Navíc nelegální migrace může zatěžovat vztahy mezi zeměmi, zvyšovat napětí a podněcovat xenofobní a protiimigrační sentimenty v hostitelských společnostech. Trestná činnost spojená s nelegální migrací, včetně pašování lidí a organizovaného zločinu, představuje vážné bezpečnostní hrozby nejen pro migrace, ale také pro země, kterými migranti procházejí, a jejich cílové destinace.

Aby byly účinně řešeny výzvy spojené s nelegální tranzitní migrací a související trestnou činností, je nezbytné přijmout komplexní a koordinovaný přístup, který se zaměří na příčiny migrace, včetně konfliktů, chudoby, nerovnosti a klimatických změn. Mezinárodní spolupráce a partnerství jsou pro ochranu práv migrantů, boj proti pašerákům lidí a zajištění, že migrace probíhá bezpečně a řízeně, klíčové. Zároveň je důležité podporovat integraci migrantů do hostitelských společností a bojovat proti diskriminaci a xenofobii. Pouze tak lze využít pozitivních přínosů migrace a minimalizovat její negativní dopady.⁵¹

Migrace je nejenom výzvou, ale také příležitostí pro mezinárodní společenství k posílení globální spolupráce a solidarity. V kontextu nelegální tranzitní migrace a s ní spojené trestné činnosti je klíčová spolupráce na regionální a mezinárodní úrovni pro vytváření bezpečnějších a legálních cest pro migraci, čímž se snižuje závislost na nelegálních sítích pašeráků a organizovaném zločinu, například formou posílení právního rámce pro ochranu uprchlíků a migrantů, zlepšení sdílení informací a zdrojů mezi zeměmi a podporu rozvojových a stabilizačních programů v zemích původu, které řeší klíčové příčiny migrace.

Dalším důležitým aspektem je potřeba zajistit, aby politiky migrace a bezpečnosti nevedly k porušování lidských práv migrantů. Opatření proti nelegální migraci a související trestné činnosti musí být prováděna s plným respektem k lidské důstojnosti a mezinárodním závazkům v oblasti lidských práv, což vyžaduje

⁵¹ CEJP, Martin. *Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti: závěrečná zpráva*. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009, s. 55. ISBN 978-80-7338-078-6.

transparentnost, odpovědnost a neustálé monitorování dopadů migračních a bezpečnostních politik na jednotlivce a komunity.

Jednotlivé pozitivní a negativní aspekty migrace je možné rozdělit do 4 kategorií podle „úhlu pohledu“.⁵²

Pro odchozí stát

Pozitivní aspekty:

- remittance od migrantů mohou výrazně přispět k ekonomice odchozího státu a pomoci zlepšit životní úroveň rodin zůstávajících doma,
- snížení nezaměstnanosti díky odchodu lidí hledajících práci v zahraničí,
- možnost "úniku mozků" se může proměnit ve "obrat mozků", pokud se migranti s novými dovednostmi a zkušenostmi vrátí domů.

Negativní aspekty:

- únik mozků a odchod kvalifikované pracovní síly mohou oslabit ekonomiku a společenskou strukturu. Závislost na remitencích může vést k ekonomické zranitelnosti vůči globálním ekonomickým výkyvům. Rodinné rozdělení a sociální náklady spojené s dlouhodobou absencí rodinných příslušníků.

Pro příchozí stát

Pozitivní aspekty:

- migranti mohou vyplnit mezery na trhu práce,
- kulturní obohacení a diverzifikace společnosti,
- ekonomický růst díky nové pracovní síle a podnikání migrantů.

Negativní aspekty:

- možné zatížení veřejných služeb, jako je zdravotnictví, vzdělávání a sociální služby, zejména pokud je migrace příliš rychlá nebo rozsáhlá,
- sociální napětí a integrace mohou být výzvou, když jsou kulturní rozdíly významné,

⁵² DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2008. s. 89. ISBN 978-80-7367-385-7.

- riziko nelegální migrace a s ní spojené trestné činnosti, jako je pašování lidí a pracovní vykořisťování.

Pro migranty

Pozitivní aspekty:

- příležitost ke zlepšení životní úrovně a přístupu k lepšímu vzdělání a zdravotnictví,
- možnost úniku z chudoby, konfliktů nebo pronásledování,
- získání nových dovedností, zkušeností a kulturního obohacení.

Negativní aspekty:

- riziko vykořisťování, zneužívání a nespravedlnosti, zejména u nelegálních migrantů,
- možné sociální a kulturní izolace, diskriminace nebo xenofobie,
- rodinné rozdělení a emocionální náklady spojené s odchodem z domovské země.

Pro obyvatele cílové země

Pozitivní aspekty:

- ekonomické a kulturní obohacení společnosti,
- lepší porozumění a tolerance mezi různými kulturami,
- přínosy z inovací a podnikání, které migranti často přinášejí.

Negativní aspekty:

- percepce zatížení veřejných služeb a infrastruktury,
- možné sociální napětí nebo konflikty vyplývající z kulturních rozdílů nebo konkurence o zdroje a pracovní místa,
- růst protiimigračních sentimentů a politik, které mohou vést k sociální rozdělenosti.

Přístup k migraci by měl být spravedlivý, zodpovědný a založený na spolupráci a měl by být základem pro řešení výzev spojených s nelegální tranzitní migrací a trestnou činností. Správně řízená a regulovaná migrace má potenciál přinést

významné přínosy jak pro migranty, tak pro společnosti, do kterých se přesouvají.⁵³

⁵³ ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012, s. 28. ISBN 978-80-7201-887-1.

4 Vztah migrace a trestné činnosti

Vztah mezi migrací a trestnou činností je složitý a je často předmětem veřejné debaty a politických diskuzí. Migrace může přinést zvýšení míry kriminality, což je však tvrzení, které vyžaduje pečlivé rozlišování mezi různými typy migrace a sociálně-ekonomickými faktory. Široká paleta výzkumů ukazuje, že migranti nejsou nijak výrazněji náchylnější k páchání trestných činů než domácí populace. Ve skutečnosti mnohé studie naznačují, že migranti mohou mít tendenci vyhýbat se jakémukoli chování, které by je mohlo vystavit riziku střetu se zákonem, zejména v kontextu nejistého imigračního statusu. Přesto existují specifické situace, kdy migrace může být spojena s určitými typy trestné činnosti, jako je například nelegální migrace, která je často spojena s pašováním lidí, obchodováním s lidmi a jinými formami organizovaného zločinu.⁵⁴

Jedním z klíčových aspektů, které je třeba zvážit, je role, kterou hraje nelegální tranzitní migrace v ekosystému trestné činnosti. Nelegální migrace často vyžaduje služby pašeráků a obchodníků s lidmi, což jsou aktivity, které jsou inherentně nezákonné a spojené s vysokým rizikem zneužívání a vykořisťování migrantů.⁵⁵ Tyto sítě mohou být také propojeny s dalšími formami trestné činnosti, včetně drogového obchodu a praní peněz. Tento vztah mezi nelegální migrací a trestnou činností představuje značnou výzvu pro vymáhání práva a mezinárodní spolupráci, protože zasahování do těchto sítí vyžaduje koordinované a často mezinárodní úsilí. Navíc humanitární krize vytvořená nelegální migrací může vyvolat další sociální a bezpečnostní problémy, jako je zvýšení napětí mezi migranty a místními komunitami nebo vytváření neformálních osad, kde je vymáhání práva složité.⁵⁶

Na druhou stranu je důležité zmínit, že zjednodušené zobrazování migrantů jako hlavních původců trestné činnosti může vést ke škodlivé stigmatizaci a xenofobii, což podkopává sociální soudržnost a integraci. Efektivní řešení těchto problémů

⁵⁴ FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014, s. 78. ISBN 978-80-7419-174-9.

⁵⁵ JUTTA, Klaeren a Roland STURM. *Föderalismus in Deutschland. Informationen zur politischen Bildung*. (318), 59. 2013, s. 31. ISSN 0046-9408.

⁵⁶ MOLODIKOVA, Irina a Anna LYALINA. *Territorial differences in the attitudes to the migration crisis in Germany: The political aspect*. *Baltic Region*. 9(2), 2017, s. 60 -75. ISSN 20798555.

vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje nejen vymáhání práva, ale také politiky zaměřené na integraci, vzdělávání a sociální služby pro migranty, aby se snížila marginalizace a sociální vyloučení, které mohou přispívat k větší náchylnosti k trestné činnosti. Zároveň je nezbytné podporovat legální cesty migrace, které mohou pomoci snížit závislost na nelegálních sítích a zredukovat prostor pro trestnou činnost spojenou s migrací. V této souvislosti hraje klíčovou roli také mezinárodní spolupráce a sdílení osvědčených postupů mezi zeměmi.

Pokročilé strategie a politiky zaměřené na řešení kořenových příčin migrace představují další klíčový krok k minimalizaci negativních vztahů mezi migrací a trestnou činností. Tento přístup zahrnuje investice do rozvoje a stabilizace zemí původu, což může výrazně snížit motivaci k nelegální migraci tím, že se adresují faktory jako chudoba, nedostatek pracovních příležitostí, politická nestabilita, a násilí. Zlepšením životních podmínek v těchto oblastech můžeme omezit poptávku po službách pašeráků a snížit zranitelnost lidí vůči obchodování s lidmi. Navíc poskytování informací o rizicích spojených s nelegální migrací a osvěta o dostupných legálních cestách může hrát preventivní roli a chránit potenciální migranty před vstupem do nebezpečných situací.⁵⁷

Vzdělávání a integrace jsou pro zmírnění dopadů migrace na trestnou činnost v příchozích státech nezbytné. Programy zaměřené na jazykovou výuku, pracovní zařazení a sociální začlenění pomáhají migrantům lépe se adaptovat a najít své místo v nových komunitách, čímž se snižuje pravděpodobnost sociální izolace a marginalizace, které mohou vést k náchylnosti k trestné činnosti. Kromě toho, vytváření prostředí, které podporuje vzájemné porozumění a respekt mezi migranty a hostitelskými komunitami, může významně přispět k sociální harmonii a bezpečnosti.⁵⁸

Efektivní řízení migračních toků a boj proti trestné činnosti spojené s migrací vyžaduje silnou mezinárodní spolupráci, což zahrnuje sdílení zpravodajských informací, spolupráci v boji proti pašování lidí a obchodování s lidmi, a koordinaci mezi vymáhacími orgány a migračními službami. Zároveň je nezbytné,

⁵⁷ PALÁT, Milan. *Příčiny vzniku migrace a reflexe souvisejících teorií*. Brno, 2014, s. 36. ISBN 978-80-210-6840-7.

⁵⁸ PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Monografie (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2014, s. 94. ISBN 978-80-7418-228-0.

aby mezinárodní právo a lidská práva byla vždy respektována při provádění migračních a bezpečnostních politik, aby se zajistilo, že opatření proti trestné činnosti nevedou k diskriminaci nebo nespravedlnosti vůči migrantům. Přístup, který kombinuje bezpečnostní opatření s podporou lidských práv a integrace, je klíčem k udržitelnému a spravedlivému řešení výzev spojených s migrací a trestnou činností.⁵⁹

4.1 Analýza rizik a dopadů migrace na trestnou činnost v ČR

Analýza rizik a dopadů migrace na trestnou činnost v České republice ukazuje komplexní obrázek, ve kterém se prolínají sociální, ekonomické a bezpečnostní aspekty. Česká republika, jako členský stát Evropské unie, se stala pro migranty atraktivní destinací z různých důvodů, včetně práce, studia, nebo rodinného sjednocení. Z hlediska trestné činnosti je důležité odlišit mezi trestnými činy spáchanými migranty a trestnou činností spojenou s procesem migrace samotným, jako je pašování lidí a obchodování s lidmi. Z dostupných dat vyplývá, že většina migrantů se snaží dodržovat zákony hostitelské země, a statisticky nejsou v ČR výrazněji reprezentováni v trestné činnosti ve srovnání s celkovou populací. Nicméně, nelegální migrace a s ní spojené aktivity pašeráků a organizovaných zločineckých skupin představují pro české orgány činné v trestním řízení významnou výzvu.⁶⁰

Nelegální migrace často vede k vytváření nelegálních sítí, které se specializují na pašování lidí přes hranice, což představuje nejen porušení migračních zákonů, ale může být také spojeno s dalšími trestnými činy, jako je obchodování s lidmi, nucená práce, nebo sexuální vykořisťování. Tyto aktivity nejen že ohrožují bezpečnost a zdraví migrantů, ale mohou mít i širší sociální dopady na českou společnost, včetně zvýšení obav z kriminality a narušení veřejného pořádku. Přestože české orgány činné v trestním řízení a mezinárodní spolupráce v oblasti

⁵⁹ ROŽŇÁK, Petr a Karel KUBEČKA. *Země Visegrádu a migrace: fenomén procesu migrace, integrace a reintegrace v kontextu bezpečnosti zemí V4*. Monografie (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2018, s. 58. ISBN 978-80-7418-292-1.

⁶⁰ UHEREK, Zdeněk; HONUSKOVÁ, Věra; OŠŤÁDALOVÁ, Šárka a GÜNTNER, Vladislav. *Migrace: historie a současnost*. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016, s. 113. ISBN 978-80-9059-429-6.

boje proti organizovanému zločinu dosahují určitých úspěchů v odhalování a rozbíjení těchto sítí, stále zůstává mnoho výzev, zejména v souvislosti s detekcí a ochranou obětí těchto trestných činů.⁶¹

Důležitým aspektem při analýze dopadů migrace na trestnou činnost v ČR je také otázka integrace migrantů do české společnosti. Úspěšná integrace může výrazně snížit rizika spojená s marginalizací a sociálním vyloučením, které mohou vést k vyšší predispozici k trestné činnosti. V tomto kontextu je role vzdělávacích programů, jazykové přípravy a podpory při začleňování do pracovního trhu klíčová. Zároveň je nutné zvýšit veřejné povědomí o přínosech migrace a bojovat proti xenofobii a rasismu, které mohou vést k sociálnímu napětí a konfliktům. Česká republika stojí před výzvou najít rovnováhu mezi zajištěním bezpečnosti svých hranic a zároveň zachováním otevřenosti a tolerance vůči lidem hledajícím v zemi nové příležitosti pro život. Efektivní řešení těchto otázek vyžaduje komplexní přístup, který spojuje preventivní opatření, integraci migrantů, a mezinárodní spolupráci v boji proti trestné činnosti spojené s migrací.

V kontextu České republiky je také zásadní zvážit dopady migrační politiky na trestnou činnost. Zpřísnění migračních zákonů a posílení hraniční kontroly může mít za následek snížení nelegální migrace, ale současně může zvýšit závislost na službách pašeráků a obchodníků s lidmi, což zvyšuje rizika pro migrace a může vést k rozvoji sofistikovanějších metod pašování. To podtrhuje potřebu vyváženého přístupu, který se snaží omezit nelegální migraci, aniž by neúměrně zvyšoval rizika pro zranitelné migranty. Efektivní řízení migračních toků vyžaduje nejen silné vnější hranice, ale také legální a bezpečné cesty pro migraci, které mohou pomoci snížit poptávku po službách nelegálních sítí.⁶²

Dalším významným faktorem je spolupráce mezi Českou republikou a mezinárodními partnery, včetně zemí Evropské unie a zemí původu migrantů. Mezinárodní spolupráce je klíčová pro efektivní boj proti přeshraničnímu zločinu, včetně obchodování s lidmi a pašování migrantů. Výměna informací, společné

⁶¹ WILHELM, Cornelia. *Migration, Memory, and Diversity: Germany from 1945 to the Present*. Oxford: Berghahn Books, 2016, s. 137. ISBN 978-1-78533-328-6.

⁶² BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univ., Mezinárodní Politologický Ústav. Ediční Rada Monografie, 2005, s. 15. ISBN 978-80-210-3875-2.

operace a harmonizace právních a operačních rámců mohou výrazně přispět k účinnějšímu odhalování a stíhání trestné činnosti spojené s migrací. Zároveň je nezbytné, aby byla v rámci těchto snah prioritou ochrana lidských práv migrantů, a to i těch, kteří se nacházejí v nelegální situaci. Ochrana obětí trestných činů, bez ohledu na jejich migrační status, je fundamentálním základem pro spravedlivou a humanitární migrační politiku.⁶³

Úloha veřejného vnímání migrace a trestné činnosti nemůže být podceňována. Stereotypy a nesprávné představy o vztahu mezi migrací a kriminalitou mohou vést k sociálnímu napětí a diskriminaci. Vzdělávání a transparentní komunikace o skutečných dopadech migrace na společnost jsou nezbytné pro budování inkluzivní a soudržné společnosti. Česká republika, stejně jako mnoho jiných zemí, stojí před výzvou, jak efektivně integrovat migraci do své společnosti, přičemž zajišťuje bezpečnost a respektuje práva všech obyvatel, včetně migrantů. Tento úkol vyžaduje komplexní strategii, která se zaměřuje na ekonomické, sociální a bezpečnostní aspekty migrace a zároveň podporuje hodnoty tolerance, respektu a lidské důstojnosti.⁶⁴

4.2 Statistiky týkající se trestné činnosti související s převaděčstvím

Podle průzkumu provedeného v roce 2017 agenturou Median věří Češi, že téměř třetina všech trestných činů je spáchána cizinci, konkrétně 29 %. Ovšem data Ministerstva vnitra ČR zveřejněná minulý měsíc ukazují, že skutečný podíl cizinců na kriminalitě v minulém roce dosáhl pouze 8,8 %. Tento značný rozdíl mezi veřejným vnímáním a realitou lze částečně připsat tomu, jak jsou i marginální případy cizinecké kriminality prezentovány v médiích. Zatímco průzkumy veřejného mínění mohou odhalit současné postoje a přesvědčení, skutečná situace se může značně lišit. Zřídka jsou však tyto rozdíly tak markantní jako

⁶³ DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Vyd. 1. Praha: Portál. 2008, s. 55. ISBN 978-80-7367-385-7.

⁶⁴ BENČEK, David a Julia STRASHEIM. *Refugees welcome? A dataset on anti-refugee violence in Germany*. Research & Politics. 3(4), 205316801667959. 2016, s. 33. ISSN 2053-1680, 2053-1680.

v případě vnímání kriminality mezi cizinci, kde skutečná čísla jsou třikrát nižší než domněnky veřejnosti.⁶⁵

Manipulace s daty o trestné činnosti cizinců je značně snadná, a téměř devítiprocentní podíl by mohl naznačovat, že mezi cizinci je zločin rozšířenější než mezi českými občany, vzhledem k tomu, že migranti tvoří pouze pět procent populace ČR. Avšak je důležité vzít v úvahu odlišné věkové a pohlavní složení mezi cizineckou populací a domácím obyvatelstvem. Další pohled na situaci poskytuje počet trestně stíhaných cizinců, který se v posledních letech drží stabilní. Minulý rok bylo u soudu obžalováno 7708 cizinců, což je srovnatelné s předchozím rokem. Počet odsouzených migrantů se dlouhodobě udržuje kolem pěti tisíc, což naznačuje, že situace není tak alarmující, jak by se mohlo zdát.

Dynamika podílu cizinců na trestných činech se v průběhu posledních pěti let mírně zvyšuje, což může někteří interpretovat jako zhoršující se situaci. Například Tomio Okamura, předseda SPD, z toho vyvozuje zhoršení situace v oblasti cizinecké kriminality. Tento pohled je však zjednodušující. Počet cizinců v ČR roste, což přirozeně vede k nárůstu statistik kriminality. V polovině tohoto roku v Česku legálně žilo 544 tisíc cizinců, což je o pětinu více než před pěti lety. Přestože počet cizinců roste, počet trestně stíhaných cizinců zůstává relativně stabilní. Tato fakta naznačují, že realita trestné činnosti mezi cizinci je daleko od poplašných zpráv a předsudků.

Podle Miroslava Scheinosta, ředitele Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, nenaznačují výkyvy v cizinecké kriminalitě žádný dramatický vzestup. Celková data o cizinecké kriminalitě nabízejí spíše neutrální pohled, avšak struktura trestných činů může být poněkud zajímavější. Setkáváme se se stereotypy, například kapesní krádeže nejsou mezi nejčastějšími delikty mezi cizinci. Naopak, častějšími přestupky jsou jiné formy krádeží, řízení v opilosti nebo drogové delikty.⁶⁶

Jeden z typických "cizineckých" trestných činů se týká porušování práv k ochranné známce, kam patří i prodej padělků na tržnicích. I když se jedná o závažný

⁶⁵ FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014, s. 58. ISBN 978-80-7419-174-9.

⁶⁶ GARCÉS-MASCAREÑAS, Blanca a Rinus PENNINX. *Integration Processes and Policies in Europe: Contexts, Levels and Actors*. Imprint: Springer, 2016, s. 88. ISBN 978-3-319-21673-7.

problém, počet pachatelů není ve stovkách či tisících, ale spíše v menším měřítku. Podobně tomu je i u výroby a distribuce drog nebo případů loupeží, což jsou opět delikty spojené s migranty. V poslední době se ve sféře pěstování a výroby drog často objevují vietnamské gangy. Mezi cizinci je také časté maření úředního rozhodnutí, což zahrnuje i vykázaní, což je opatření určené výhradně pro cizince. Mezi trestné činy patří i padělání nebo pozměňování veřejných dokumentů, což se často objevuje při podávání žádostí o pobyt nebo víza. Falšování dokladů je často spojováno s rumunskou a arabskou komunitou. Velmi výrazný mediální ohlas obvykle dostávají určité druhy trestných činů, které ve skutečnosti mezi cizinci téměř neexistují. Jedním takovým příkladem je organizované překračování státních hranic. V roce 2017 bylo v Česku za převaděčství trestně stíháno pouze 21 cizinců, což je výrazně odlišné od obrazu, který někdy média prezentují.⁶⁷

⁶⁷ HRUŠKA, Blahoslav. *V Česku trestná činnost migrantů nevybočuje z většinové populace*. [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z www.lidovky.cz/ceska-pozice/v-cesku-trestna-cinnost-migrantu-nevybocuje-z-vetsinove-populace.A180913_171619_pozice-tema_lube.

Vývoj počtu trestních řízení fyzických osob v letech 1994-2022 ukazuje následující tabulka.

Tabulka 1 - Vývoj počtu trestních řízení fyzických osob v letech 1994-2022

Rok	Počet zahájených věcí*	Obžalováno osob	Podán návrh na potrestání	Zastaveno	Narovnání	Podmíněně zastaveno (§ 307 tr. ř.)	Odsouzeno osob	% zproštění **
1994	375 869	65 139	X	4 393	x	2 509	51 931	3,3
1995	383 762	84 066	X	4 288	x	2 292	54 957	2,7
1996	376 411	85 347	X	4 120	64	3 891	57 974	2,2
1997	375 660	84 066	X	3 724	51	4 537	59 777	2,4
1998	398 303	73 905	X	2 837	8	3 113	54 083	2,4
1999	384 195	84 973	X	2 729	14	4 641	62 594	2,2
2000	374 954	86 074	X	2 620	25	6 166	63 211	2,9
2001	349 814	84 855	X	2 439	31	7 704	60 182	2,9
2002	397 120	77 210	16 671	1 300	45	6 744	65 098	4,0
2003	387 960	78 726	17 194	1 000	49	7 047	66 131	4,3
2004	378 686	75 861	18 569	770	39	6 602	68 443	4,6
2005	364 140	75 223	20 544	3 622	53	6 892	67 561	4,8
2006	344 732	70 477	27 403	3 223	38	7 387	69 445	5,4
2007	355 738	67 186	34 055	3 183	78	7 172	75 728	5,2
2008	335 961	63 079	35 367	3 065	135	6 764	75 882	5,5
2009	324 132	49 459	53 208	2 297	174	5 151	73 787	6,5
2010	315 802	42 933	49 874	1 960	148	3 718	70 651	7,0
2011	316 452	43 209	51 410	1 738	143	3 692	70 160	6,6
2012	305 700	37 984	57 205	1 525	97	2 967	71 471	7,1
2013	327 706	34 275	63 759	1 365	62	2 362	77 976	6,9
2014	291 665	33 790	62 437	1 081	57	2 223	72 825	6,4
2015	255 572	39 452	44 875	1 213	81	2 851	65 569	5,7
2016	236 090	38 431	39 707	1 094	79	2 857	61 423	4,9
2017	220 310	35 121	35 690	838	51	2 964	55 705	5,3
2018	209 892	33 832	36 133	814	63	3 276	54 448	5,2
2019	211 859	32 965	37 614	791	87	3 245	55 594	4,7
2020	181 924	30 941	30 911	683	50	3 005	48 558	4,4
2021	169 006	28 912	29 805	714	54	2 627	49 647	4,0
2022	197 525	26 718	35 741	588	51	2 479	50 227	4,3

Zdroj: Nejvyšší státní zastupitelství – Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2022(s. 7)

Podle Zprávy o stavu v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v roce 2022 bylo z celkového počtu trestně stíhaných osob v tomto roce 7 897 (+1 463, +22,7 %) cizinců, což představuje 10,5 % (+1,3 %) z celkového počtu stíhaných osob. Mezi nejčastěji stíhanými občany zahraničí byli občané Slovenské republiky

(2 465, +266, +12,1 %), Ukrajiny (2 389, +659, +38,1 %) a Moldavské republiky (408, +131, +47,3 %).

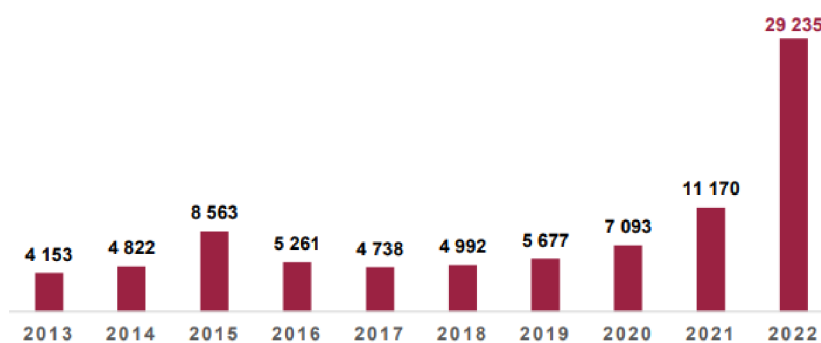
Cizinci spáchali 8 427 (+2 087, +32,9 %) trestných činů, což představuje 10,1 % objasněných trestných činů. Nejčastější trestnou činností mezi cizinci páchanou na území ČR bylo ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství (1 522, +393, +34,8 %), maření výkonu úředního rozhodnutí (1 297, +150, +13,1 %) a nedbalostní silniční dopravní nehody (668, +169, +33,9 %).⁶⁸ Podle Zprávy o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2022 bylo z celkového počtu odsouzených 5 486 cizinců, což představuje 10,9 % z odsouzených osob v roce 2022 (meziroční nárůst o 9,8 %). Nejvíce odsouzených osob cizinců bylo příslušníků Slovenské republiky (1 654 osob, 30,1 %), Ukrajinské republiky (1 607 osob, 29,3 %) a dále Moldavské republiky (332 osob, 6,1 %). Co se týče trestných činů organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku, byl zaznamenán výrazný vzestup počtu osob stíhaných, zejména těch, pro které bylo konáno zkrácené přípravné řízení. Tato situace byla zaznamenána v souvislosti s organizovaným překračováním státních hranic.

V období od 1. ledna do 31. prosince 2022 bylo zjištěno celkem 29 235 osob při nelegální migraci na území České republiky. Z tohoto počtu bylo 29 034 osob (99,3 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 201 osob (0,7 %) při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici České republiky. Policisté se potýkali s významným meziročním nárůstem tranzitní nelegální migrace přes území ČR, což bylo způsobeno migrační vlnou, zejména ze zemí západního Balkánu. Kvůli tomuto strmému nárůstu bylo dne 29. září 2022 rozhodnuto o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřní hranice ČR. Během této doby bylo zjištěno 9 404 migrantů a 140 převaděčů při tranzitní nelegální migraci, během které bylo provedeno více než dva a půl milionu kontrol osob.⁶⁹

⁶⁸ NSZ. *Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2022*. [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2023/06/Zpráva-o-činnosti-2022-_textová-část.pdf.

⁶⁹ Tamtéž

Graf 1 - Vývoj nelegální migrace na území ČR v letech 2013-2022

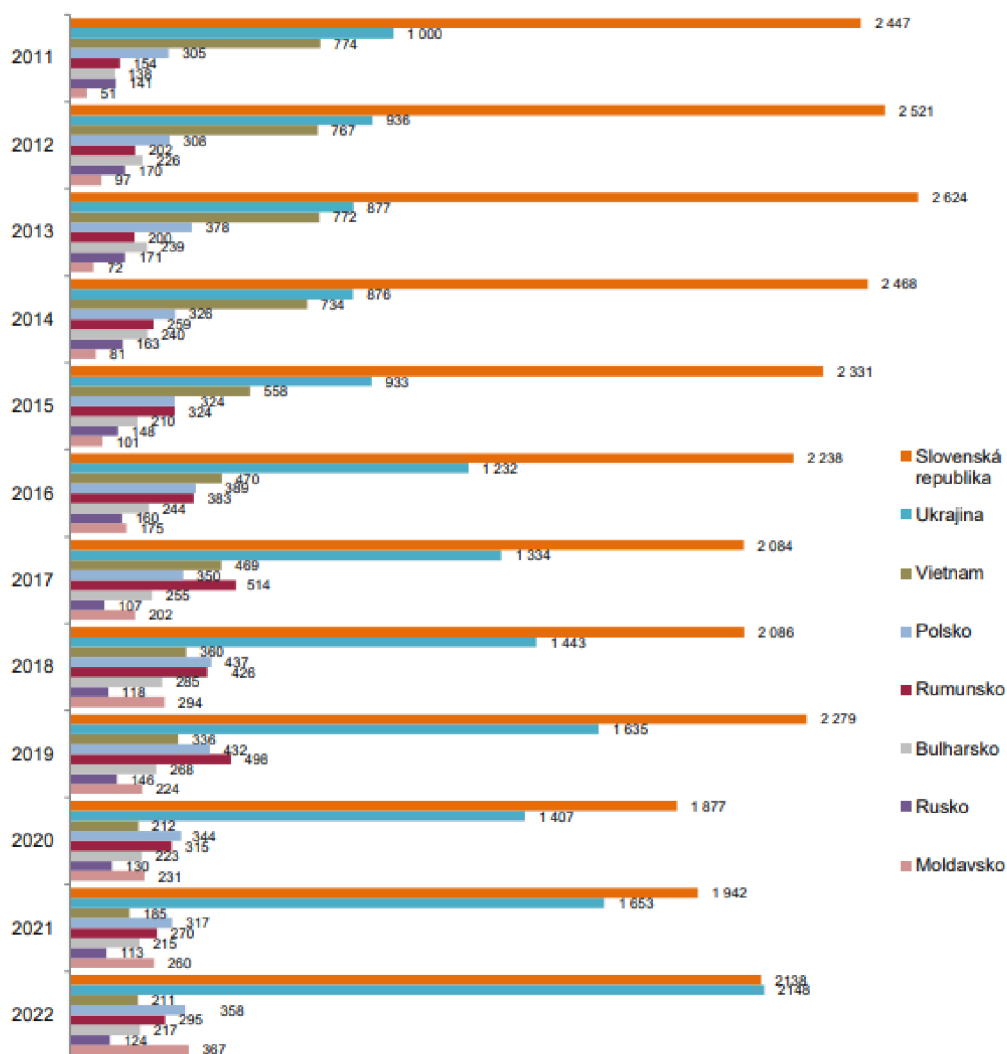

Zdroj: Nejvyšší státní zastupitelství – Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2022 (s. 63)

Z hlediska státní příslušnosti jsou nejčastějšími pachateli nelegální migrace občané Sýrie (20 981 osob, tj. 71,8 %), Ukrajiny (2 850 osob, tj. 9,7 %), Moldavska (1 010 osob, tj. 3,5 %), Turecka (772 osob, tj. 2,6 %) a Gruzie (309 osob, tj. 1 %). Orgán sociální zabezpečování (OSZ) v Hodoníně informoval, že v období od 14. 3. 2022 do 12. 7. 2022 bylo v trestním řízení řešeno 41 případů s 52 osobami, přičemž původně ojedinělé případy výrazně narůstaly. Zavedení hraničních kontrol mezi Českou republikou a Slovenskem dne 29. 9. 2022 mělo pozitivní vliv na snížení počtu trestných činů podle § 340 trestního zákoníku.

Následující graf ukazuje vývoj trestné činnosti páchané cizinci na území ČR během let 2011-2022.

Graf 2 - Trestná činnost cizinců v ČR v letech 2011-2022

Zdroj: Nejvyšší státní zastupitelství – Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2022 (s. 64)

Migranti byli převáženi na území České republiky v motorových vozidlech přes hranice se Slovenskem, často pocházející z Maďarska nebo Polska. Pachatelé této činnosti měli různé občanství, včetně ukrajinského a českého. Trestná činnost byla kvalifikována jako organizování a umožňování nedovoleného překročení

státní hranice. Žádný z podezřelých nebyl členem organizované skupiny, často pocházeli ze sociálně slabých prostředí a byli najímáni ad hoc.⁷⁰

Pokud jde o počet stíhaných osob a osob, u kterých bylo konáno zkrácené přípravné řízení, stále dominují občané Ukrajiny a Slovenska. Pozoruhodný je zejména výrazný nárůst kriminality mezi občany Ukrajiny, a to především v oblastech jako ohrožení pod vlivem návykových látek podle § 274 trestního zákoníku (často spojené s řízením motorového vozidla pod vlivem alkoholu) a padělání nebo pozměnění veřejných listin podle § 348 trestního zákoníku (často týkající se snahy o použití nebo padělání řidičských průkazů a dalších dokumentů). Tento výrazný nárůst lze jednoznačně spojit s migrací většího počtu občanů Ukrajiny do České republiky po vypuknutí konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou.⁷¹

Pokud jde o strukturu trestné činnosti občanů Ukrajiny, mnoho případů bylo vyřízeno v rámci zkráceného přípravného řízení, což naznačuje, že se jednalo o případy s jednodušší formou konání trestního řízení.⁷²

4.3 Srovnání míry migrace mezi ČR a vybranými státy EU

Po pádu komunistických režimů v roce 1989 se země Visegrádské skupiny postupně staly atraktivními destinacemi pro mnoho cizinců. Zatímco v České republice představují cizinci dnes více než 5 % obyvatelstva, v Polsku tento podíl stále nepřekračuje 1 %. I když počet osob s mezinárodní ochranou je ve všech čtyřech zemích nízký a veřejná nálada vůči migraci, zejména z nečlenských zemí EU, je spíše negativní, migrační trendy se v jednotlivých zemích Visegrádské čtyřky výrazně liší. Poválečný vývoj v těchto zemích, který spočíval v podobném politickém režimu v rámci bývalého Východního bloku, zásadně ovlivnil charakter migrace směřující do nich i z nich. Zatímco do konce 80. let byly tyto země především zdrojovými státy, odkud lidé odcházeli na Západ, od 90. let se situace změnila. Začala převládat dobrovolná emigrace, kdy lidé hledají práci a studijní příležitosti v zahraničí, a země Visegrádské skupiny se stávají postupně cílovými

⁷⁰ NSZ. *Zpráva o činnosti Státního zastupitelství za rok 2022*. [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2023/06/Zpráva-o-činnosti-2022-_textová-část.pdf.

⁷¹ Tamtéž

⁷² Tamtéž

destinacemi, kam míří lidé hledající lepší možnosti než ve svých domovinách nebo prchající před pronásledováním.⁷³

Migrační trendy v jednotlivých zemích Visegrádské skupiny se dále vyvíjejí. Zatímco v České republice je migrační saldo od počátku 90. let prakticky nepřetržitě kladné, v Polsku dochází kvůli masivní ekonomické emigraci k zápornému saldu. Liší se také složení imigrantů z hlediska jejich původu, relativního podílu na celkovém obyvatelstvu a počtu žádostí o mezinárodní ochranu. Nicméně je právě migrace spojená s žadateli o mezinárodní ochranu, která v posledních letech vedla k politickým diskusím ve všech zemích Visegrádské skupiny. Nárůst počtu migrantů směřujících do Evropy ze zemí Blízkého východu a severní Afriky od roku 2015 vedl k zavedení přísnějších opatření vůči migrantům a uprchlíkům. To se projevuje v rétorice politiků a také v přijetí tvrdších migračních zákonů, zejména v Maďarsku.

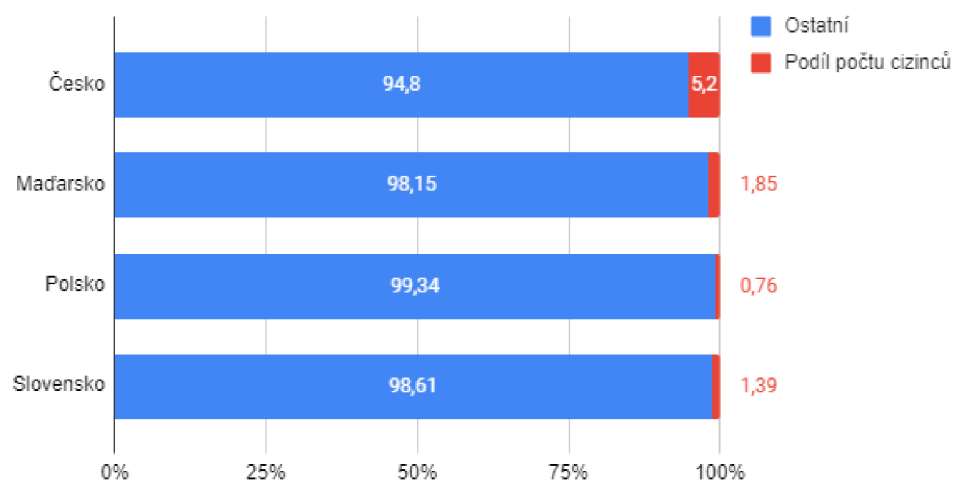
Restriktivní politiky a ostrá rétorika jsou doprovázeny negativním vnímáním většiny migrantů, což je částečně způsobeno nedostatečnou informovaností veřejnosti a politickým oportunistem. Země Visegrádské skupiny také aktivně prosazují své zájmy v rámci Evropské unie, například odmítají povinné kvóty na přerozdělování migrantů a podporují posílení vnějších hranic EU. Tento postoj se stává stále významnějším v celé EU.⁷⁴

⁷³ ČLOVĚK V TÍSNI. *Analýza Migrantů v zemích V4 pomalu přibývá, postoj lidí k migraci je oproti průměru EU více negativní.* [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z www.clovekvtisni.cz/visegrad-a-migrace-6569gp.

⁷⁴ Tamtéž

Podíl počtu cizinců na celkovém obyvatelstvu země ukazuje následující graf, ze kterého vyplývá, že ze sledovaných zemí je podíl nejvyšší v České republice.

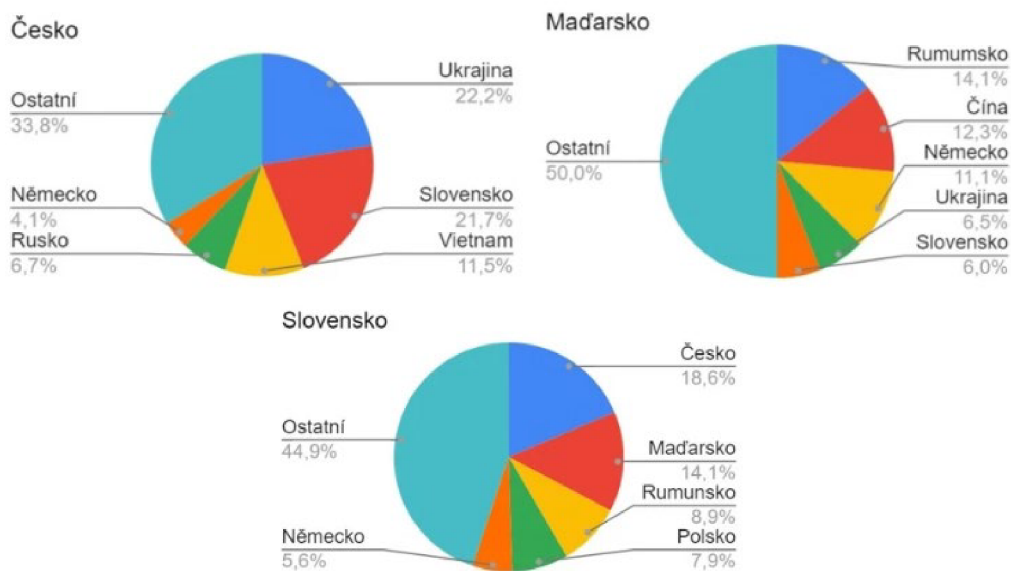
Graf 3 - Podíl počtu cizinců na celkovém obyvatelstvu země

Zdroj: *Člověk v tísni (2024)*

Následující graf ukazuje procentuální rozložení počtů cizinců v jednotlivých zemích podle svého občanství.

Graf 4 - Cizinci žijící v zemi podle občanství

Zdroj: *Člověk v tísni (2024)*

Nejvyšší počet cizinců žijících v České republice tvoří podle statistiky občané Ukrajiny. Na Slovensku žije z cizinců nejvíce Čechů a v Maďarsku je nejvíce občanů Rumunska.

5 Diskuse a shrnutí

Migrace je dlouhodobý a komplexní jev, který ovlivňuje společnosti po celém světě. Lidé migrují z mnoha důvodů, včetně ekonomických, sociálních, politických a environmentálních faktorů. Tento jev má důsledky na individuální i kolektivní úrovni a formuje ekonomické, sociální a kultura společnosti. Ekonomické faktory často hrají klíčovou roli v rozhodování o migraci. Lidé migrují za prací a lepšími příležitostmi, které nemohou nalézt ve své domovské zemi. Ekonomická migrace může být jak dočasná, tak trvalá, a ovlivňuje nejen jednotlivce, ale i země původu i cílové země.⁷⁵

Sociální a politické faktory, jako jsou konflikty, války, perzekuce a porušování lidských práv, také hrají významnou roli ve formování migračních trendů. Lidé opouštějí své domovy kvůli násilí a nedostatku bezpečí, hledají útočiště a lepší životní podmínky jinde. Tyto formy migrace mohou být nucené a často vedou k humanitárním krizím, které vyžadují mezinárodní reakci a podporu. Nelegální migrace představuje výzvu pro mnoho zemí a má široké spektrum důsledků. Jedná se o migraci, která probíhá mimo rámec zákonných postupů a předpisů, ať už překročením hranic bez povolení, nebo pobytem v cílové zemi bez platného víza nebo povolení k pobytu. Tato forma migrace může být způsobena různými faktory, včetně ekonomického tlaku, násilí, konfliktů, perzekuce, nebo touhy po lepších životních podmínkách.

Jedním z hlavních důsledků nelegální migrace je bezpečnostní riziko, které přináší jak pro migrující jednotlivce, tak i pro cílové země. Nelegální migranti mohou být náchylnější k vykořisťování, zneužívání a obchodování s lidmi. Dále mohou tvořit břemeno pro veřejné zdraví, sociální systémy a bezpečnostní složky cílových zemí.⁷⁶

Dalším důsledkem nelegální migrace je sociální a politický tlak, který může vyvolávat. Nelegální migrace může vytvářet napětí a konflikty mezi domácími obyvateli a migranty, a může také ovlivňovat politickou agendu a veřejné mínění.

⁷⁵ DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Vyd. 1. Praha: Portál. 2008, s. 64. ISBN 978-80-7367-385-7.

⁷⁶ FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Studie (Sociologické nakladatelství). Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014, s. 57. ISBN 978-80-7419-174-9.

Řešení této problematiky vyžaduje komplexní a koordinovaný přístup zahrnující právní, sociální, ekonomická a humanitární opatření.

5.1 Shrnutí hlavních poznatků

Nelegální tranzitní migrace představuje komplexní a aktuální problém, který souvisí s různými formami trestné činnosti a bezpečnostními riziky. Tato problematika zahrnuje nejen samotný nelegální pohyb osob přes hranice, ale také spjatou trestnou činnost, která se často snaží využít migrace pro své vlastní cíle. Jedním z hlavních aspektů spojených s nelegální tranzitní migrací je podíl organizovaného zločinu, který využívá sítě pašeráků a převaděčů k propašování osob přes hranice.

Trestná činnost spojená s nelegální tranzitní migrací zahrnuje nejen samotný akt pašování migrantů, ale také další aspekty, jako je obchod s lidmi, falšování dokumentů, praní špinavých peněz a terorismus. Organizovaný zločin často využívá chudé a zranitelné lidi jako nástroj k dosažení svých cílů, čímž zvyšuje riziko pro migranty i pro bezpečnostní situaci v zemích tranzitu.⁷⁷

Dalším významným aspektem je spojitost nelegální tranzitní migrace s dalšími formami trestné činnosti, jako je obchod s drogami, pašování zbraní a organizovaný zločin obecně. Migranti často přicházejí do kontaktu s těmito nelegálními aktivitami a mohou se stát oběťmi trestné činnosti nebo dokonce sami pachateli. Nelegální tranzitní migrace má také vliv na sociální a ekonomickou stabilitu zemí, kterými migranti procházejí. Zvyšuje se riziko sociálního napětí, xenofobie a diskriminace, zatímco ekonomika může být zatížena náklady spojenými s bojem proti nelegální migraci a s řešením jejích následků.⁷⁸

V rámci boje proti nelegální tranzitní migraci je důležité nejen posilování hranic a zvyšování bezpečnosti, ale také spolupráce mezi zeměmi a organizacemi na celosvětové úrovni. Je nutné adresovat kořeny migrace, jako jsou chudoba, konflikty a nerovnováha v rozvoji, a zároveň poskytovat legální možnosti migrace pro ty, kteří hledají lepší životní podmínky.

⁷⁷ KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní obchod a migrace*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, s. 57. ISBN 978-80-7380-655-2.

⁷⁸ MUSHABEN, Joyce Marie. *Angela Merkel's Leadership in the Refugee Crisis*. *Current History*. 116(788), 2017, s. 95 – 100. ISSN 00113530.

5.2 Diskuse vlastního názoru na problematiku

Migrace jako taková je složitá a mnohostranná problematika, která ovlivňuje životy milionů lidí po celém světě. Pokud jde o nelegální migraci a převaděčství, mám na tuto problematiku několik názorů. Podle mého názoru si řada z těch lidí, kteří se uchylují k nelegální migraci, volí tuto možnost ze zoufalství a ve snaze najít lepší životní podmínky pro sebe a své rodiny. Není to snadné rozhodnutí, protože migrující osoby jsou často vystaveny riziku ztráty majetku, zranění, nebo dokonce smrti. Je důležité mít porozumění a být empatičtí vůči lidem, kteří takto opouštějí své domovy a riskují tak mnoho.

Nicméně, je zřejmé, že nelegální migrace a převaděčství představují závažné bezpečnostní a právní problémy pro cílové země. Nezákonná migrace může destabilizovat hospodářství, zatěžovat veřejné služby a systémy sociální podpory, a zvyšovat riziko trestné činnosti. Převaděčství pak často vede ke zneužívání a vykořisťování migrantů, což je nepřijatelné a musí být tvrdě potíráno. Myslím si, že je třeba hledat komplexní řešení nelegální migrace, které zahrnuje kombinaci politik zaměřených na zlepšení ekonomických podmínek v zemích původu, posílení ochrany lidských práv a právních mechanismů pro žadatele o azyl a také účinné opatření k boji proti převaděčství a nelegální migraci. Tato opatření by měla být založena na principu humanitární solidarity a respektu k lidské důstojnosti.

Důležité je také hledat rovnováhu mezi ochranou práv migrantů a zároveň zajištěním bezpečnosti a integrity zemí, do kterých migranti přicházejí. To znamená vytvářet legální cesty migrace pro ty, kteří hledají lepší budoucnost, ale zároveň účinně bojovat proti nelegální migraci a převaděčství.

Podle mého názoru by měly být efektivní politiky migrace založeny na spolupráci mezi zeměmi původu, tranzitu a cílovými zeměmi, stejně jako na dialogu a koordinaci mezi různými mezinárodními organizacemi a občanskou společností. Společnými silami lze identifikovat příčiny migrace a hledat dlouhodobá řešení, která budou prospěšná pro všechny zúčastněné strany.

Je také důležité věnovat pozornost trestné činnosti spojené s nelegální migrací a převaděčstvím a poskytnout potřebné zdroje a školení orgánům činným v trestním řízení, aby byli schopni účinně bojovat proti těmto nelegálním praktikám.

Zároveň však musí být respektována lidská práva všech zúčastněných osob, včetně migrantů a žadatelů o azyl, a zajištěno, že trestní postihy jsou proporcionální a spravedlivé.

5.3 Návrhy na další řešení problému převaděčství a nelegální migrace

Mezi návrhy a náměty na řešení problémů souvisejících s převaděčstvím a nelegální migrací patří například:

- zlepšení ochrany hranic: investovat do moderní technologie a vybavení pro zlepšení monitorování hranic, včetně lepšího sledování a detekce nelegální migrace. To může zahrnovat využití dronů, termálních kamer, radarů a dalších pokročilých systémů,
- posílení spolupráce mezi zeměmi: navázání úzké spolupráce mezi zeměmi původu, tranzitu a cílovými zeměmi s cílem sdílet informace, koordinovat akce a bojovat proti převaděčství a nelegální migraci napříč hranicemi,
- podpora legální migrace: poskytnutí více legálních cest migrace pro lidi, kteří hledají lepší životní podmínky nebo ochranu před pronásledováním. To může zahrnovat programy pracovní migrace, studentské výměny a humanitární přijímání uprchlíků,
- zvýšení informovanosti: Informovat potenciální migranty o rizicích nelegální migrace a právech a možnostech legální migrace. Tato osvěta může probíhat prostřednictvím kampaní ve sdělovacích prostředcích, sociálních médiích a komunitních setkáních,
- posílení právního rámce: zlepšení právních předpisů a postupů souvisejících s převaděčstvím a nelegální migrací, včetně tvrdších trestů pro převaděče a lepší ochrany pro oběti. To může zahrnovat i lepší spolupráci mezi policií, soudy a dalšími úřady,
- podpora rozvoje: podpora rozvojových programů v zemích původu migrace s cílem zlepšit životní podmínky a snížit ekonomické a sociální faktory, které vedou k nelegální migraci. To může zahrnovat investice do vzdělání, zdravotní péče, infrastruktury a podnikání,

- důraz na lidská práva: zajištění, aby veškerá opatření zaměřená na boj proti nelegální migraci byla v souladu s mezinárodními lidskými právy a zabezpečila důstojnost a ochranu všech osob, včetně migrantů a žadatelů o azyl,
- sociální integrace: poskytnutí podpory a zdrojů pro sociální integraci legálních migrantů, aby se mohli lépe začlenit do nové společnosti. To může zahrnovat jazykové kurzy, odbornou přípravu, podporu při hledání zaměstnání a poradenství pro život v novém prostředí,
- dlouhodobá strategie: vytvoření dlouhodobé strategie pro řešení problémů s nelegální migrací a převaděčstvím, která bude zahrnovat kombinaci krátkodobých a dlouhodobých opatření. Tato strategie by měla být pružná a schopná reagovat na změny v migračních tocích a globálních událostech,
- mezinárodní spolupráce: zapojení mezinárodních organizací, jako je Organizace spojených národů a Evropská unie, do řešení problémů s nelegální migrací a převaděčstvím. Tato spolupráce může zahrnovat sdílení informací, poskytování finanční podpory a koordinaci mezinárodních akcí,
- prevence: zaměření se na prevenci nelegální migrace a převaděčství prostřednictvím osvěty a vzdělávání. To může zahrnovat informační kampaně ve zemích původu a tranzitu, které upozorňují na rizika a následky nelegální migrace, a poskytování alternativních možností,
- transparentnost a odpovědnost: zajištění transparentnosti a odpovědnosti v migračních politikách a postupech, aby bylo možné sledovat a vyhodnocovat účinnost opatření a předejít zneužívání moci. To může zahrnovat pravidelné vyhodnocování politik a zveřejňování výsledků a statistik,
- inovace a výzkum: investice do inovativních technologií, metod a výzkumu v oblasti migrace a převaděčství s cílem objevovat nové přístupy k řešení problémů a zlepšení současných postupů a politik,
- sdílení osvědčených postupů: vytváření platform pro sdílení osvědčených postupů a zkušeností mezi zeměmi a organizacemi, které se zabývají

problematikou migrace a převaděčství, aby se mohly vzájemně inspirovat a učit.

Navržená opatření a strategie k řešení problémů s nelegální migrací a převaděčstvím popisují širokou škálu přístupů, mezi které patří zlepšení bezpečnosti hranic, posílení právních mechanismů a postihů, podpora rozvoje zemí původu, sociální integrace pro legální migranty, vytvoření dlouhodobé strategie, mezinárodní spolupráce, prevence prostřednictvím osvěty, transparentnost a odpovědnost v migračních politikách, inovace a výzkum v oblasti migrace a sdílení osvědčených postupů. Tato opatření by měla být implementována komplexně a koordinovaně s cílem snížit nelegální migraci a předcházet trestné činnosti související s touto problematikou.

6 Moderní trendy páchání trestné činnosti v oblasti „převaděčství“

V roce 2023 v České republice působilo několik organizovaných zločineckých skupin, které organizovaly převoz migrantů z Maďarska přes území České republiky do Německa. V drtivé většině případů se jednalo o cizince z Ukrajiny, Gruzie a Uzbekistánu, kdy modus operandi, tedy způsob páchání trestné činnosti, byl vždy obdobný.

Hlavní organizátor skupiny zakládá a strategicky kolem sebe buduje organizované zločinecké seskupení, které sestává minimálně z šesti osob pocházejících z Ukrajiny, Gruzie nebo Uzbekistánu. Tito členové skupiny se převážně pohybují v oblastech velkých měst, jako je Brno a Praha a fungují, jako jednotné uskupení se záměrem systematicky a dlouhodobě se dopouštět trestné činnosti za účelem finančního zisku. Jejich cílem je obejít právní ustanovení týkající se ochrany státních hranic České republiky, právních předpisů o pobytu cizinců v zemi a nařízení Evropské unie, které upravují překračování hranic členských států Evropské unie a transport cizinců přes jejich území. Členové skupiny se podílejí na organizování přepravy nelegálních migrantů do členských států Evropské unie, prostřednictvím motorových vozidel, přičemž si rozdělují role a činnosti, které spočívají především ve vyhledávání řidičů pro přepravu migrantů. Pro zajištění těchto přeprav členové skupiny často využívají služeb autopůjčoven v různých městech. Během samotné přepravy řidiči dostávají navigační pokyny a bezpečnostní zabezpečení formou doprovodných vozidel, která sledují pohyb policejních sil v tranzitních státech, aby minimalizovala riziko odhalení vozidel přepravujících migranty.

Hlavní organizátoři přepravy z nečlenských zemí Evropské unie, jako jsou Sýrie, Afghánistán, Somálsko a Libanon, se podílí na nelegální migraci tak, že mezi osobami zdržujícími se na území Turecka a Srbské republiky, vyhledávají zájemce o nelegální migraci do některého z členských států Evropské unie, přičemž organizují pro tyto migranty za úplatu nelegální překročení státních hranic mezi Tureckem, Srbskou republikou a Maďarskem. V Maďarsku se pak dohodnou

s organizovanými skupinami, které operují na území České republiky, na převzetí migrantů z Maďarska a jejich převozu do určených zemí Evropské unie. Tyto skupiny následně zajišťují převoz migrantů z Maďarska, přes území Slovenské republiky, a dále přes hraniční přechody Jihomoravského kraje na území České republiky, až do cílové země (ve většině případu Německa). Samotný převoz migrantů z Maďarska přes Slovensko a Českou republiku provádějí řidiči osobních motorových vozidel, kteří jsou získáváni prostřednictvím inzerátů na sociálních sítích, jako je Instagram, Telegram nebo Facebook. Po dokončení přepravy migrantů přes území České republiky a doručení na určené místo, organizovaná skupina obdrží část peněz z poplatku, který již předem zaplatili migranti za cestu do cílové země v Turecku nebo Srbsku. Část této částky je vyplacena řidičům, jako odměna, zatímco větší podíl zůstává u této skupiny. Platby mezi hlavními organizátory a zločineckou skupinou v České republice probíhají nejčastěji prostřednictvím kryptoměn.

Popis činností organizované skupiny převaděčů

Hlava zločinecké skupiny

Vždy strategicky řídí činnost všech jejích členů. Řeší rezervaci a následné půjčování vozidel, sloužících k převozu migrantů. Úkoluje ostatní členy k vyzvednutí rezervovaných vozidel a rozhoduje o velikosti vozidel, o počtech převážených osob, dále zajišťuje distribuci podílů z peněz zaplacených ze strany migrantů, rozhoduje o výši odměny a dává pokyn k jejímu vyplacení za úspěšný převoz najatým řidičům. Rozděluje peníze mezi ostatní členy skupiny a v případě potřeby se podílí na stejných činnostech, jako ostatní členové skupiny.

Řadoví členové skupiny

Telefonicky a prostřednictvím sociálních sítí kontaktují a instruuji řidiče, kteří provádí převozy nelegálních migrantů, osobně se s řidiči setkávají, telefonicky kontaktují a rezervují v autopůjčovnách vozidla určená k převozu migrantů, navigují řidiče během převozu migrantů, telefonicky a prostřednictvím sociálních sítí řeší komplikace vzniklé při převozu migrantů, například zadržení

vozdidel policií. Dále zabezpečují převozy migrantů formou doprovodných vozidel sledujících dění převážně v okolí státních hranic, aby nedošlo k zadržení vozidla přepravující migranty.

Další úkoly řadových členů

Hlavním organizátorem pověřený člen skupiny participuje na činnosti skupiny tím, že řeší vyplácení finančních částek určených k tankování vozidel převážejících migranty, a s tím související administrativní náležitosti spočívající v dokumentování účtenek za palivo, spotřebované při převozech migrantů, bývá přítomen při komunikaci ostatních členů skupiny týkající se převozu migrantů. Dále opatřuje předplacené SIM karty, které předává dalším členům skupiny pro lepší a „bezpečnou“ komunikaci mezi členy skupiny, ale i za účelem komunikace a navádění řidičů, kteří realizují samotnou přepravu migrantů.

m.facebook.com

Работа в Европе. Пассаж...
Спонзорováно

Ищем водителя со своим или арендованным автомобилем

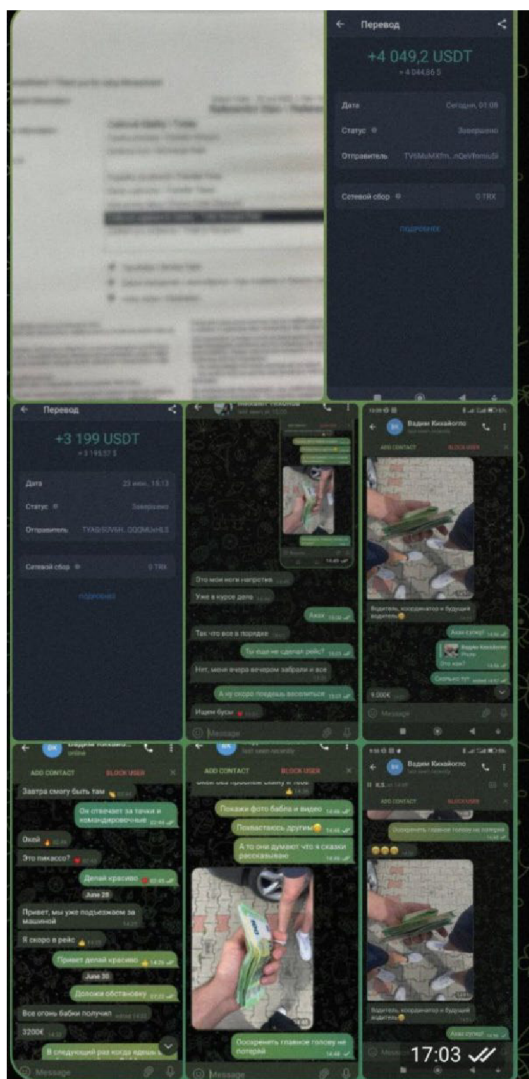
ЗП 600-1500€ за рейс
ЖМИТЕ "ПОДРОБНЕЕ" И
ПИШИТЕ "+" В ТЕЛЕГРАМ!

! Актуально ! Вакансия водителя!
Со своим или арендава... **Zobrazit víc**

Další informace

Obrázek 2 - Inzerát nabízející práci řidiče na převoz migrantů (Zdroj: facebook.com)

Další člen umísťuje na Facebook, pod rôznymi smyšleně založenými profilmi, inzeráty na práci řidiče. Dále sleduje reakce na inzeráty, umístěné jinými členy kriminální skupiny na různé skupiny na Facebooku, ale i jiných sociálních sítích a v případě projevení zájmu o práci řidiče, poskytuje částečné informace, že se jedná o převoz osob s uvedením odměny a požádá o telefonní kontakt, na který se zájemcům o práci ozvou další členové skupiny a domluví podrobnosti.

Obrázek 3 - Komunikace mezi řidičem a organizovanou skupinou (Zdroj: vlastní)

Samotná komunikace mezi členy skupiny, plánování akcí skupiny, telefonická rezervace vozidel v autopůjčovnách, úkolování řidičů a další jednání týkající se samotného organizování přepravy migrantů probíhá při zachování hierarchie a konspirace především na úrovni osobních setkání členů skupiny v kancelářích, účelově založených společnostech vystupujících pod záminkou zprostředkování zaměstnání pro cizince, jejímž jednatelem je vždy hlavní organizátor skupiny.

Tímto způsobem členové skupiny zveřejňují na facebookových stránkách inzerát s nabídkou práce řidiče s výdělkem 800 až 1000 euro za jednu cestu. Na tyto inzeráty reagují osoby, kterým je následně po komunikaci prostřednictvím sociálních sítí Telegram, Whatsapp, případně telefonicky, nabídnuta práce řidiče za úplatu 500-1000 EUR, a to za nelegální převoz osob z Maďarska do cílových zemí západní Evropy vozidly, která jsou po předchozí telefonické rezervaci a osobních schůzkách s najatými řidiči, zapůjčována členy skupin i za jejich osobní asistence v autopůjčovnách. Dále řidiče vozidel členové skupiny instruuji a navádějí prostřednictvím aplikací Whatsapp a Telegram k fyzickému vyzvednutí migrantů v Maďarsku, v blízkosti státních hranic se Srbskem, a zároveň v blízkosti uprchlického tábora Sombor (Srbsko), dále je prostřednictvím zaslaných souřadnic navádějí po trase Maďarsko, Slovensko, do České republiky, kdy cílovou zemí je zpravidla Spolková republika Německo.

7 Vybrané případy nelegální tranzitní migrace

7.1 Migrace za fyzické přítomnosti převaděče

Případ č. 1

Dne 25. 7. 2022 v 19:23 hodin kontrolovala hlídka Policie České republiky dálničního oddělení Domašov na sjezdu z dálnice D1 v km 162, exit Velká Bíteš, ve směru jízdy na Prahu, osobní motorové vozidlo tov. zn. Volkswagen Passat, MPZ: CZE, kde řidič státní příslušnosti Ukrajiny, přepravoval na sedadlech spolujezdce a zavazadlového prostoru výše uvedeného osobního vozidla, celkem 5 státních příslušníků Sýrie, bez cestovních dokladů a platných povolení k pobytu na území České republiky s úmyslem přepravit tyto osoby přes území ČR.

Fotografie:

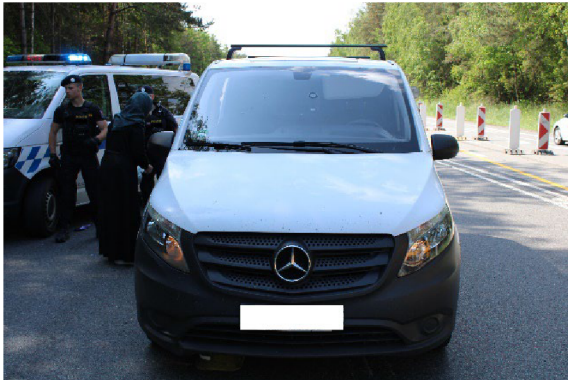
Opatření:

- Pachatelé byli zadrženi podle § 76 odst. 1 trestního řádu.
- Ve věci zahájeny úkony trestního řízení pro trestný čin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku.
- Věc byla prověřována v rámci zkráceného přípravného řízení. Pachatel odsouzen k peněžitému trestu ve výši 12. 000 Kč.

Případ č. 2

Občan Sýrie s uděleným trvalým pobytem v Německu v době od 3:00 hodin dne 30. 5. 2023, jako řidič osobního motorového vozidla tovární značky Mercedes-Benz Vito, MPZ D, vědomě přepravoval v nákladovém prostoru zmíněného vozidla celkem 21 státních příslušníků Sýrie, z toho 14 dospělých a 7 dětí, a to bez cestovních dokladů, které by dotyčné opravňovaly k pobytu na území EU nebo platných povolení k pobytu na území ČR, v úmyslu protiprávně přepravit tyto osoby z území Maďarska přes Slovenskou republiku a Českou republiku do Německa, to vše za odměnu ve výši 2 500 EUR (59 287 Kč), kterou měl za uskutečnění převozu přislíbenou od blíže neztotožněné osoby, přičemž dne 30. 5. 2023 v čase okolo 09:23 hodin na dálnici D1 v km 134 ve směru jízdy na Prahu se ho pokusila předepsaným způsobem za využití světelného výstražného znamení a nápisu "FOLLOW ME" zastavit hlídka Celní správy, neboť bylo dáno důvodné podezření, že u vozidla není zaplacen dálniční poplatek, řidič však, vědom si skutečnosti, že výše uvedené osoby přepravuje protiprávně, na výzvu k zastavení nereagoval, hlídku se nejprve snažil "setřást" bezdůvodně pomalou jízdou a následně v km 119 dálnice D1 ve směru jízdy na Prahu, když hlídka Celní správy, přesvědčena, že ji jmenovaný bude následovat, v daném místě sjížděla z dálnice, tak řidič zrychlil a riskantním/agresivním způsobem jízdy (zvýšená rychlost, odmítání opustit levý jízdní pruh a pustit tak vozidlo Celní správy před sebe, následně jízda po nezpevněné krajnici) se snažil hlídce ujet, kdy v km 112 dálnice D1 ve směru jízdy na Prahu prudce zabrzdil, s vozidlem z dálnice sjel ve směru na Havlíčkův Brod, za sjezdem zastavil a z vozidla utekl, přičemž v čase 10:28 hodin byl vypátrán v nedalekém lesním porostu a zadržen přivolanou hlídkou Cizinecké policie.

Fotografie:

Opatření:

- Osoba pachatele zadržena podle § 76 odst. 1 trestního řádu.
- Ve věci zahájeny úkony trestního řízení pro trestný čin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku.
- Pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců a trestu vyhoštění v trvání 60 měsíců z území České republiky.

Případ č. 3

Dva muži polské státní příslušnosti po předchozí vzájemné domluvě, přepravovali ve vozidle Ford Focus, MPZ: PL, celkem 8 státních příslušníků Sýrie bez platných povolení k pobytu na území České republiky s úmyslem přepravit tyto osoby přes území ČR do Německa. Během tohoto je dne 25. 10. 2023 ve 21:20 hod, na dálnici D1 v km 111 ve směru jízdy na Prahu, předepsaným způsobem za využití světelného výstražného znamení a nápisu "FOLLOW ME" zastavila hlídka Celní správy.

Fotografie:

Opatření:

- Pachatelé byli zadrženi podle § 76 odst. 1 trestního řádu.
- Ve věci zahájeny úkony trestního řízení pro trestný čin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 odst. 1, 2 písm. c) trestního zákoníku.
- Věc byla prověřována v rámci zkráceného přípravného řízení. Pachatelé byli po provedení úkonů v přípravném řízení propuštěni na svobodu. Ve věci doposud nebylo pravomocně rozhodnuto.

7.2 Migrace bez fyzické přítomnosti převaděče

Kromě nelegální tranzitní migrace prováděné prostřednictvím převaděčských skupin, existuje i trend nelegální tranzitní migrace prostřednictvím nákladní dopravy, kdy se migranti snaží neoprávněně vstoupit na území České republiky a přepravit se přes něj v úkrytu podvozku návěsu nákladního vozidla. Při této činnosti se migranti dokonce sami natáčejí na mobilní telefon a videa poté sdílí na sociálních sítích, aby tak ostatním migrantům cestujícím do Evropy dali příklad typu cestování. Nežádka tento způsob „cestování“ končí tragicky či vážným zraněním migrantů, jak se tomu stalo dne 24. 8. 2021, kdy bylo na linku 158 oznámeno, že na dálnici D1, 100. km, směr Praha, z podvozku jedoucího kamionu vypadl migrant. V místě byla dálnice uzavřena, na místě přistávala letecká záchranná služba. Vzhledem k tomu, že kamion se pohyboval sníženou rychlostí, a vzhledem k pozornosti ostatních účastníků silničního provozu, nedošlo k vážnému zranění migranta. S bolestmi v oblasti hrudníku a odřeninami byl transportován do Nemocnice Jihlava.

Fotografie:

ZÁVĚR

Převaděčství, trestná činnost a nelegální migrace tvoří komplexní a mnohostranný problém, který má závažné důsledky jak pro jednotlivce, tak pro společnost jako celek. Nelegální migrace představuje proces, při kterém lidé překračují státní hranice nebo zůstávají v cílové zemi bez potřebných povolení nebo dokumentů. Tento jev může být motivován ekonomickými, politickými nebo humanitárními faktory a může zahrnovat i únik před násilím či perzekucí. Lidé, kteří se neúspěšně pokoušejí legálně migrovat, jsou často nuceni obrátit se na nelegální převaděče, kteří slibují přepravu za často vysoké poplatky.

Převaděčství je trestná činnost spočívající v organizování a uskutečňování nelegální migrace za úplatu či jiné protihodnoty. Tento nezákonný obchod je spojen s rizikem pro bezpečnost a životy migrantů, kteří jsou často vydáváni těžkým podmínkám na cestě, včetně pašování přes nebezpečné terény nebo prostřednictvím nebezpečných dopravních prostředků. Převaděči často profitují na lidském utrpení a vykořisťují zoufalé lidi, kteří hledají lepší životní podmínky nebo útočiště před konfliktem.

Nelegální migrace a převaděčství jsou úzce provázané s trestnou činností, která má negativní dopady na společnost. To zahrnuje nejen ohrožení bezpečnosti a zdraví jednotlivců, ale také zatěžování právního systému, ekonomické ztráty spojené s bojem proti trestné činnosti a devalvaci hodnot a principů lidských práv a důstojnosti. Řešení tohoto komplexního problému vyžaduje komplexní a koordinovaný přístup na mezinárodní úrovni, včetně posílení bezpečnosti hranic, zlepšení legálních migračních možností, podpory rozvoje v zemích původu, a tvrdého postihu převaděčů a organizovaných zločineckých skupin.

Práce se zabývá problematikou tranzitní migrace a převaděčství, což jsou aktuální a komplexní otázky s významnými dopady na společnost. V úvodu je nastíněn kontext tématu a důvod, proč je tato problematika aktuální a důležitá. V první kapitole jsou definovány základní pojmy související s tranzitní migrací a převaděčstvím a rozebírá se historický vývoj a kontext nelegální migrace. Dále je podrobně zkoumáno, co motivuje lidi k nelegální migraci a jaké jsou příčiny tohoto jevu.

Ve druhé části práce je analyzován právní rámec týkající se nelegální migrace a převaděčství. Jsou zde rozebrány relevantní legislativní dokumenty České republiky a Evropské unie, které se týkají této problematiky, a také role a pravomoci orgánů, které se zabývají migrací na úrovni ČR a EU. Dále je zkoumána mezinárodní spolupráce a úmluvy ovlivňující trestnou činnost v oblasti migrace.

Třetí část práce se zaměřuje na analýzu migrace z různých úhlů pohledu. Jsou zde zkoumány názory obyvatel na migraci, analyzovány jednotlivé typy migrace a jejich vývoj, a posouzeny pozitivní a negativní aspekty migrace pro odchozí stát, příchozí stát, migranty a obyvatele cílové země.

Ve čtvrté části práce je detailně analyzován vztah mezi migrací a trestnou činností. Jsou zde prezentovány statistiky týkající se trestné činnosti související s převaděčstvím, rozebrány rizika a dopady migrace na trestnou činnost v ČR a provedeno srovnání míry migrace mezi ČR a vybranými státy EU.

V závěrečné části práce jsou shrnuty hlavní poznatky z analýzy a diskutován vlastní názor na problematiku. Jsou zde také navrženy další možnosti řešení problému převaděčství a nelegální migrace založené na zjištěných poznatcích a diskusi.

Hlavní ambice práce, kterou bylo porozumění vzájemného vztahu mezi migrací a trestnou činností, byla také splněna. Práce provedla analýzu rizik a dopadů migrace na trestnou činnost v České republice, prezentovala statistiky související s trestnou činností spojenou s převaděčstvím a provedla srovnání míry migrace mezi Českou republikou a vybranými státy EU. Práce poskytla ucelený pohled na problematiku nelegální tranzitní migrace a převaděčství, včetně analýzy právního rámce, vzájemného vztahu mezi migrací a trestnou činností a poukázala na aktuální trendy páchaní trestné činnosti v této oblasti.

SEZNAM zdrojů

BADE, Klaus Jürgen. *Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-559-5.

BARŠOVÁ, Andrea a Pavel BARŠA. *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. 1. vyd. Brno: Masarykova Univ., Mezinárodní Politologický Ústav. Ediční Rada Monografie, 2005, ISBN 978-80-210-3875-2.

BENČEK, David a Julia STRASHEIM. *Refugees welcome? A dataset on anti-refugee violence in Germany*. Research & Politics. 3(4), 205316801667959. 2016. ISSN 2053-1680, 2053-1680.

BOHÁČ, Vojtěch. *Všechny cesty vedou k válce: příběh Ruska a Ukrajiny očima českého reportéra, 2011-2022*. V Brně: CPress, 2022. ISBN 978-80-264-4527-2.

BRÁZOVÁ, Věra-Karin a kol. *Migrace a rozvoj: Rozvojový potenciál mezinárodní migrace*. Praha: Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, 2011. ISBN 978-808-7404-102.

CEJP, Martin. *Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Obrana proti ohrožení společnosti závažnými formami trestné činnosti*. Praha, 2009. ISBN 978-80-7338-078-6.

COLLIER, Paul. *Exodus. Jak migrace mění náš svět*. Praha: Libri, 2017. ISBN 978-80-7277-557-6.

ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1.

ČSÚ. *Život cizinců v ČR*. Praha, 2007. ISBN 978-80-250-1548-3.

DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-385-7.

EU. *Indicators of immigrant integration: A Pilot Study*. Luxembourg: Publications Office, 2011. ISBN 978-927-9202-384.

FREIDINGEROVÁ, Tereza. *Vietnamci v Česku a ve světě: migrační a adaptační tendence*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy Praha, 2014. ISBN 978-80-7419-174-9.

FRIEDL, Jiří. *Domů a za svobodou: role Československa v migracích obyvatel Polska v letech 1945-1948*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-7286-353-2.

GARCÉS-MASCAREÑAS, Blanca a Rinus PENNINX. *Integration Processes and Policies in Europe: Contexts, Levels and Actors*. Imprint: Springer, 2016, ISBN 978-3-319-21673-7.

JUTTA, Klaeren a Roland STURM. *Föderalismus in Deutschland. Informationen zur politischen Bildung*. (318), 59. 2013. ISSN 0046-9408.

KACZOR, Pavel. *Trh práce, pracovní migrace a politika zaměstnanosti ČR po roce 2011*. Praha: Oeconomica, 2013. ISBN 978-80-245-1930-2.

KOLDINSKÁ, Kristina; SCHEU, Harald Christian a ŠTEFKO, Martin (ed.). *Sociální integrace cizinců*. Praha: Auditorium, 2016. ISBN isbn978-80-87284-60-5.

KRAUSE, Barbara a Karel TOUSSAINT, *Migration and Integration in Germany, North RhineWestphalia, and in the Netherlands, South Limburg*. In: *On the Move: European Social Work Responses to Migration*, 2008. ISBN 88-430-4786-8.

KUBIŠTA, Václav. *Mezinárodní obchod a migrace*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-655-2.

MARTÍNKOVÁ, Šárka; PECHOVÁ Eva; FEISTINGEROVÁ Vlastimila a LEONTIYEVA Yana. *Vietnamci, Mongolové a Ukrajinci v ČR: Pracovní migrace, životní podmínky, kulturní specifika*. Ministerstvo vnitra ČR, 2009. ISBN 978-80-7312-063-4.

MALAKHOV, Vladimir. *Germany after "migration crisis": Economy, Politics and Society*. *World Economy and International Relations*. 62(5), 41–51, 2018. ISSN 01312227.

MOLODIKOVA, Irina a Anna LYALINA. *Territorial differences in the attitudes to the migration crisis in Germany: The political aspect*. *Baltic Region*. 9(2), 2017. ISSN 20798555.

MOULISOVÁ, Marcela. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.

MUSHABEN, Joyce Marie. *Angela Merkel's Leadership in the Refugee Crisis*. *Current History*. 116(788), 2017. ISSN 00113530.

OECD. *Working together for local intergration of migrants and refugees in Altena*. Paris: OECD, 2018. ISBN 978-92-64-29921-4.

PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing, 2014. ISBN 978-80-7418-228-0.

PALÁT, Milan. *Příčiny vzniku migrace a reflexe souvisejících teorií*. Brno, 2014. ISBN 978-80-210-6840-7.

ROŽŇÁK, Petr a Karel KUBEČKA. *Země Visegrádu a migrace: fenomén procesu migrace, integrace a reintegrace v kontextu bezpečnosti zemí V4*. Monografie (Key Publishing). Ostrava: Key Publishing, 2018. ISBN 978-80-7418-292-1.

SCHEU, Harald Christian a Ednan ASLAN. *Migrace a kulturní konflikty*. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-80-87284-07-0.

SMETANA, Miloslav. *Činnost cizinecké policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2021. ISBN 978-80-7251-526-4.

STURM, Roland. *Föderalismus Eine Einführung*. 2. vyd. Baden-Baden: Nomos Verlagsgesellschaft, 2010. ISBN 978-3-7489-1008-4.

TRBOLA, Robert. *Vybrané aspekty života cizinců v České republice*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2010. ISBN 978-807-4160-677.

VALOUCH, Zdeněk; HONUSKOVÁ, Věra; OŠŤÁDALOVÁ, Šárka a GÜNTHER, Vladislav. *Migrace: historie a současnost*. Moderní dějiny (Občanské sdružení Pant). Ostrava: Občanské sdružení PANT, 2016. ISBN 978-80-9059-429-6.

VODÁKOVÁ, Alena; KALIBOVÁ, Květa a PAVLÍK, Zdeněk (ed.). *Demografie (nejen) pro demografy*. 2., upr. vyd. Sociologické pojmosloví. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998. ISBN 80-85850-30-3.

WILHELM, Cornelia. *Migration, Memory, and Diversity: Germany from 1945 to the Present*. Oxford: Berghahn Books, 2016. ISBN 978-1-78533-328-6.

SEZNAM webových stránek

www.policie.cz

www.mvcr.cz

www.wikipedia.org

www.czechia.iom.int

www.eur-lex.europa.eu

www.clovekvtisni.cz

www.verejnazaloba.cz

www.lidovky.cz

SEZNAM obrázků

Obrázek 1 (1) Imigrace, (2) Emigrace, (3) Reemigrace 13

Obrázek 2 - Inzerát nabízející práci řidiče na převoz migrantů 67

Obrázek 3 - Komunikace mezi řidičem a organizovanou skupinou 68

SEZNAM tabulek

Tabulka 1 - Vývoj počtu trestních řízení fyzických osob v letech 1994-2022 51

SEZNAM grafů

Graf 1 Vývoj nelegální migrace na území ČR v letech 2013-2022	53
Graf 2 Trestná činnost cizinců v ČR v letech 2011-2022	54
Graf 3 Podíl počtu cizinců na celkovém obyvatelstvu země.....	57
Graf 4 Cizinci žijící v zemi podle občanství	57